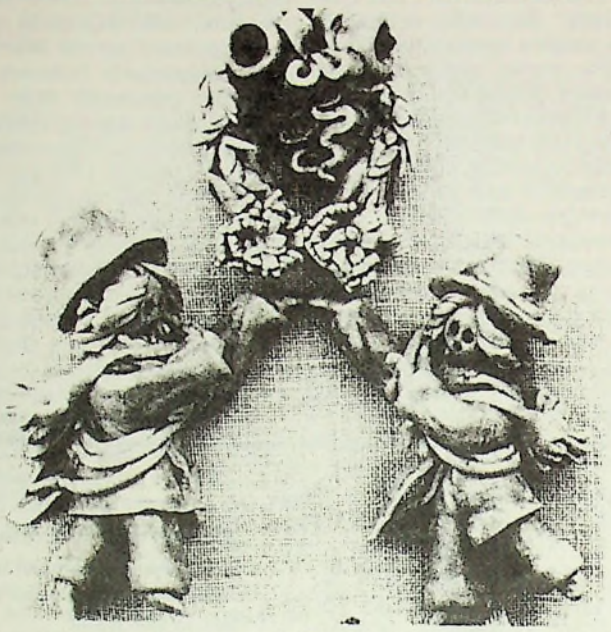
KLUB NOVÝCH NEWCOMERS' CLUB

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No. 1-2, Vol. 32., leden-únor--January-February 1998.

Dovedné ruce Mileny Lukáškové /Podlesí 33,471 06 Horní Police/ vytvořily tyto české venkovské figurky ze speciálně upraveného vizovického těsta.

VÁCLAV MALÝ

Many of the dissidents who played leading roles in the Velvet Revolution seized the opportunity to bring about the changes they promised by taking high political office. One of the most prominent, however, chose to remain what he always had been — a Roman Catholic priest — and so continues to carry out the promises he made in the historic days of November 1989.

The Rev. Václav Malý, once the official spokesman for Civic Forum, could have helped supervise the dismantling of the communist regime from almost any position he cared to name. God knows he would have had reason to do so: Stripped of his license to preach and condemned to menial labor, he was imprisoned and beaten by the secret police and interrogated more than any other dissident in the 1980s.

Instead, Malý is trying to rebuild Czech society from the ground up and trying to find forgiveness in his heart.

Malý removes his watch and lays it flat on his ornate desk so he can know the time without making the obvious gesture of glancing at his wrist. He is a busy man. In an office around the corner from the church where he works, St. Antonín's in Prague's Holešovice area, the telephone rings constantly with requests for him to speak with out-of-town school groups and house-bound pensioners.

A young couple sit in the office foyer, holding hands and waiting to speak to him about their impending marriage. An older parishioner stops by to share some baking and to tell him elaborate stories about her cats, and Malý replies with a smile and a litany of pleasantries.

"I am a very usual priest now," he says in English, and with considerable modesty.

Modesty, because the sacrifices he has made for his faith are anything but usual. Born in 1950 into a devoutly Catholic family, Malý decided to study to be a priest in the spring of 1969, soon after Prague had been invaded by Warsaw Pact troops. His schoolmates and teachers tried to convince him to pursue something other than theology, rightly predicting that in the coming years the priesthood would be closely watched, and ostracized. But Malý believed that people would need to rely upon the church as a source of spiritual guidance, and he stuck to his decision.

Instead of rounding up and imprisoning priests as they had in the 1950s, the "normalizing" communists of the 1970s suppressed religion through bureaucracy. Priests were made state employees and issued licenses to practice. To reinforce the opinions declared in the state-run media that the churches were tired, isolated institutions, younger priests were put into empty parishes and laymen were forbidden to perform religious duties.

"It was a very difficult time for the church, and many believers left," says Malý. "At the same time, it strengthened the personal conviction of the believers who remained."

After graduating from a seminary in Litoměřice in 1976, Malý worked as a chaplain in Plzeň (Pilsen) and spoke with inmates of the local prison, many of whom were outspoken opponents of the regime. Later that year, members of the rock group the Plastic People of the Universe were jailed; the following year, Charter 77 was drafted in protest, and others in the dissident community approached Malý to sign the document. He did, and his life was never the same.

"It was for me very important to sign because I was a priest, but I was at the same time a citizen, living in concrete conditions in concrete circumstances," he explains now. "I believe, in accordance with the gospels, that respect of individuals and tolerance of their beliefs is important, and this was expressed in Charter 77."

Soon after that, Malý joined the dissident-founded Committee for the Defense of the Unjustly Prosecuted (VONS) and devoted increasing amounts of his time to visiting prisoners and their relatives. He wrote for church *samizdat* (underground) publications and lectured for the so-called "flying university," impromptu gatherings of students interested in subjects prohibited in their official curricula.

Then the ax fell. In January 1979, Malý's license to work as a priest was revoked. In May of that year, he was charged with subversion and languished in prison with Václav Havel and other VONS members until December, when he was released thanks to protests from foreign leaders.

Malý continued to minister to people and hold masses in their homes, but he had to find an official job to satisfy the authorities. He wanted to work as a porter in a hospital, but his application was turned down because of fears he would indoctrinate patients as he wheeled them to the operating room. Worried that he might preach to secretaries, the authorities also refused him a window-washing job.

Instead, Malý was sent to stoke the furnaces of the Hotel Meteor on Hybernská street. Shoveling coal with him were Karol Sidon, now the chief rabbi of Prague, and the poet Andrej Stankovič, who is now the head of the library for the president's office. Malý admits that, together, they made "a pretty strange trio."

Since all three men were Charter 77 signatories, the secret police also monitored their work. One night the furnace burst, and the three were accused of sabotage. Malý spent five days under constant interrogation and was released only because his employer vouched for him. But the dissidents were moved to other jobs, and from 1984 to November 1989 Malý was relegated to building lamps for the Prague metro system and cleaning office toilets.

Even then, the police did not leave him alone. Because he secretly dared to continue his duties as a priest, Malý was incessantly detained and interrogated — more than 250 times, he estimates — and on occasion, he says, beaten and sexually assaulted.

Can anyone forgive the people who did such things? When pressed, Malý confesses he believes that "it would be better to punish these people. Not all of them; there was and is evidence of those who broke valid laws, even those laws which existed in the past. Such people should not be active in public life or the economy. ... These people up to now haven't done penance and haven't apologized for the past, because they rely upon the fact that people forget as time passes. I am ready to forgive, but not until these people are ready to apologize."

For the most part, though, Malý prefers to speak publicly about current difficulties he sees ailing his country: political corruption, rabid materialism, and indifference toward the infirm and the underprivileged. "For several years, I kept silent about these problems," he says, "because it was necessary for the new government to win the trust of the people. But now, after five years of democracy, criticism is necessary and healthy because state authorities have to be answerable to the people."

The persistence of these social ills doesn't entirely surprise him: "When people were brought up in a two-faced society, they didn't respect themselves or hold their own opinions. So it is not possible to expect a big change in a few years. The worst personalities are coming out — people envy those who are rich and successful. But after a while they will adapt to seeing differences between people, and that financial wealth is not the only goal in life. Everyone may seek [his] own direction now."

Malý says that he cannot expect the flood of converts he hoped for soon after 1989, but there is nothing wrong with that. A church's role in this strange time should not be dogmatic, he says. Instead, he believes that churches should strive to create "communities of trust" where people can speak freely, share opinions and realize their common goals. Then, eventually, people will learn to stand up for themselves: "People up to now criticize things, but only silently, at home or in small circles. Fear still rules in the countryside. I try to explain to people that it is their matter, that they must raise their hands, they must protest. It isn't possible to only expect solutions to come from above."

Ross Crockford

RUSÍNI MAJÍ PRÁVO BÝT NÁRODEM

Počátky ukrajinské literatury a jazyka můžeme klást do 16. století, kdy se objevují překlady církevních spisů a evangelií. Petr Veliký však tuto překladovou činnost zakázal na nátlak církevních kruhů, protože prý hrozilo nebezpečí, že se bude jejich obsah různě vykládat, a tím by mohla utrpět ortodoxie pravoslavného učení. Zákaz se rozšířil i na školní knihy a ty, které byly napsány v ukrajinštině a dostaly se do oběhu, se měly konfiskovat (byly to knihy s církevním imprimatur). Až do 18. století je ukrajinská literární iniciativa potlačována a teprve na jeho sklonku vycházejí zpěvníky ukrajinských písní i drobnější literární díla, například veselohry J. P. Kotlarovského a povídky, verše a bajky dalších autorů sledující osvětové zaměření.

Rusínky. Foto Jaroslav Němec

Současně se rozvíjejí polemiky o potřebě či neužitečnost křísit ukrajinštinu a psát ukrajinské knihy. Ruský kritik Bělinskij v roce 1841 odmítal ukrajinštinu jako literární jazyk. Vyskytlo se i podezření, že tyto snahy jsou spjaty s protiarskými a protiruskými postoji, takže lingvistická otázka se dostávala na stůl policejních orgánů... Velkou roli mělo na konci padesátých let minulého století sehrát školství. Zřizovaly se základní školy, i soukromé a nedělní školy, kde se učilo podle ukrajinských a ruských knih. Praxe při policejním pronásledování byla různá, někde až absurdní: na jednom břehu Dněpru zakázali ukrajinskou „hramatiku", kdežto na druhém byla povolena.

Když se ujal funkce ministra národní osvěty Golovin, nastalo uvolnění, třebaže narážel na nepochopení synodu a ministra vnitra Valujeva. V roce 1863 ve svém stanovisku ministerstvo vnitra uvedlo, že ukrajinština neexistuje a že je to pouze ruština pokažená polskými vlivy. Když se posuzoval překlad bible od Pilipa Moračeského, byli k posudku vyzváni biskup, generální gubernátor v Kyjevě a šéf četnictva...

Krátce nato – 20. června 1863 – vydal ministr vnitra nařízení, které zakazovalo vydávat církevní a školní knihy v ukrajinštině (literárním útvarům se ukrajinský jazyk dovoloval). Car nařízení schválil a marné byly protesty Golovina; ministr vnitra měl navrch. Část Ukrajiny byla tehdy součástí Rakouska-Uherska, a proto tam jednak vypovídaní vlastenci, jednak ti, kteří přesunuli své působiště do blízké „ciziny", sami vytvářeli zejména ve Lvově (Lemberk) nové středisko a ukrajinská literatura se opět zdvihala k novému životu.

Po různých denunciacích, že používání ukrajinštiny je škodlivé i z politického hlediska, vyšel 30. května 1876 další zákon, nikdy nepublikovaný, který zakazoval dovoz ukrajinských knih ze zahraničí a vydávání překladů v ukrajinštině (výjimku tvořilo jen vydávání historických dokumentů a památek). Dohlížet na to měla Hlavní správa tiskových záležitostí. Cenzurní úřad se ujal dychtivě moci a dohlížel ostražitě. Musely se předkládat ke schválení i zpěvníky, často mohly vyjít jen noty bez textu, který se zdál cenzorům závadný. Někdy se vyskytovaly i směšné zárminky: autor používal místo ruského „i" (u) ukrajinské „i" (i). Tato cenzura vzbudila i pozornost ve světě. Různé její stupně hodnotily předložené rukopisy jinak. Nejednotnost se pociťovala i v jiném ohledu. Vůči některým knihám z ciziny byla přístupnější a liberálnější než ve vnitrostátní praxi. V roce 1881 se sešla komise, která měla prozkoumat nařízení z roku 1876. Došla k závěru, že se tisk ukrajinských publikací bude povolovat, pokud se použije všeobecného ruského pravopisu. Tisk písní a her bude i nadále patřit do působnosti cenzury. Zvláštní ukrajinské divadlo, o něž usilovali vlastenci, cenzura zakázala zřídit.

Nová praxe přes všechna omezení přinesla určité uvolnění. O tři roky později však vyšlo nařízení, které zostřovalo zákaz dovozu knih a v roce 1895 následoval další příkaz nepřipustit žádné ukrajinské knihy pro děti. Všechny tyto procesy se neděly izolovaně, ukrajinské národní obrození se rozšiřovalo a sílilo a kniha tu sehrávala důležitou úlohu. Tato národní emancipace probíhala ve všech evropských národech podobně, i když někde se značným zpožděním. Ukrajinské obrození bylo nitemě spjato s tím, že živý jazyk, jímž se hovoří na Ukrajně, se začal používat v literární tvorbě, a tím se stával postupně i spisovný. Země leží na křižovatce národů, proto tento jazyk přijímá ruské i polské vlivy. Stále ještě provází toto úsilí obava carských kruhů ze separatismu a podvracení ruské říše, protože se aktivitou ukrajinských vzdělanců a obroditelů „rozdvojuje jednotný ruský národ ve dví". Nic však nemůže rozvoj ukrajinského národního hnutí zastavit. Neustává ani emigrační činnost. V roce 1867 vzniká ve Lvově časopis Pravda, rok na to zakládají tu Ukrajinci osvětovou organizaci Prosvita a v roce 1873 Ševčenkovu společnost. Tohoto obrozeneckého růstu si byla vědoma i carská ministerská rada, která se v roce 1905 obrátila na akademii věd v Petrohradě, generálního gubernátora v Kyjevě a univerzitu v Charkově, aby prozkoumaly dosavadní tři rozhodnutí o ukrajinštině mající platnost zákona a vydaly o nich své dobrozdání.

Když komise petrohradské akademie vydává na výzvu ministerské rady v pamětním spise v roce 1905 své stanovisko o jazykových opatřeních vůči ukrajinštině, uvádí: „Bráti osvíceným lidem právo psáti svým mateřským jazykem znamená poskvrniti to, co jest těmto lidem tak drahé jak život sám. Je to útok na život národa, jenž se přece jeví v prvé řadě ve slově, jest nositelem myšlenky a citu, ztělesněním lidského ducha. Stát, jenž neumí chrániti nejprvotnější z občanských práv, práva mluviti svým mateřským jazykem v tisku, nevzbudí v občanu úcty k sobě, ani trochu lásky, nýbrž tajený strach o existenci. Tento strach vyvolává nespokojenost a snahy revoluční."

Kritizuje dosavadní nařízení od roku 1863: „Nevyšly z pevného názoru na užitek a potřeby státu, nýbrž z různých náhod a stranického posuzování společenských hnutí let šedesátých a sedmdesátých." Petrohradská akademie sděluje, že dosavadní cenzurní protiukrajinská praxe pryští z toho, že je „tendenční snaha omezovati práv ukrajinského národa na prospěch špatně pochopených velko- a všeobecně ruských zájmů". Navrhuje zrušit carská nařízení z let 1863, 1876 a 1881, kterými se omezovalo právo Ukrajinců ve vlastní zemi používat ve veškeré slovesné tvorbě mateřský ukrajinský jazyk. Ukrajinština není nářečí ruštiny, nýbrž svébytný a bohatý jazyk.

Napsali jsme tuto stať, jak náš čtenář jistě pochopil, také proto, abychom učinili paralelu mezi někdejší cenzurní praxí carských úřadů namířenou proti ukrajinskému národu a dnešním postojem kyjevských vládních a zákonodárných orgánů vůči svébytnosti ruského národa, nyní již kodifikovaného jazyka. Zdá se bohužel, že v Kyjevě dnes kopírují někdejší postihy carských dohlížitelských úřadů. Tak jako Rusko neuznávalo právo Ukrajinců být svébytným národem, tak i nyní potlačuje Ukrajina právo být národem Rusínům. V nové evropské spolupráci nemůže však mít své místo takový nedemokratický postoj k právům národních menšin. Evropské společenství si u každého, kdo se hlásí za jeho člena, ověřuje míru svobody a lidských práv platící pro Ukrajince i pro Rusíny, kteří sami rozhodli svým životem a dílem, že jsou samostatný národ s nárokem na humanitu a svobodu.

JAROMÍR HOŘEC

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, objednávky inserátů, opravy adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave., Mississauga, Ont. L5G 2A3, Kanada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	*$ 19:00*
USA, jako tiskopis ...	*$ 22:00*
zámoří, jako tiskopis ...	*$ 24:00*
USA, letecky ...	*$ 28:00*
zámoří, letecky ...	*$ 34:00*

Čtenářům v České republice: Dobrovolné předplatné lze zaslat na: Pavel Svoboda, Na Vyhlídce 175, 252 63 Roztoky u Prahy.

Quebec: pohřbí provincie stát?

V říjnu 1995 chybělo právě 1,2 procenta hlasu a 128letá historie kanadské federace by byla u konce. Další z četných pokusů o dosažení nezávislosti Quebeku skončil o vlásek neúspěchem. Na první pohled nepatří quebecký problém do série věnované většinou násilným konfliktům. Boj o nezávislost se zde odehrává demokratickými prostředky uvnitř hospodářsky vysoce rozvinuté země. A přesto se jedná o konflikt, který s velkou pravděpodobností může vést k rozpadu státu s dalekosáhlými následky pro celý region.

Příčiny snah o samostatnost Quebeku je třeba hledat hluboko v 18. století. Po vítězství Anglie nad Francií v roce 1760 zůstala v tzv. Britské Severní Americe menšina francouzských kolonistů. Přestože zakládající listina kanadské federace Quebečanům zaručuje právo podržet si francouzštinu jako oficiální řeč, zůstaly vztahy mezi oběma částmi země napjaté. V minulém století to „potvrdilo" zejména povstání na Red River v roce 1869 - 1870. Ve dvacátém století došlo ve vzpurné provincii k „tiché revoluci". Z převážně zemědělského a katolického Quebeku se stal sekularizovaný a průmyslový region. V centru konfliktu však přesto zůstal problém identity tím spíše, že Kanadě chybí mýtus založení, jako jej mají Spojené státy, sjednocující řeč a kultura. Quebec je převážně katolický, zbytek Kanady protestantský, reformní a unitářský. V Quebeku dominuje francouzština, ve zbytku země je to angličtina. V roce 1967 navštívil francouzský prezident de Gaulle zemi a pronesl své slavné „Vive Quebec libre". Tato velice nediplomatická podpora secesionistů stála na počátku vzepjetí nacionalistických sil, jejichž úporné snažení o uchování kulturní svébytnosti a dosažení státní samostatnosti trvá dodnes. O deset let později, v roce 1977, se francouzština stala jedinou úřední řečí v provincii Quebec. USA a Francie již signalizovaly ochotu „Quebec libre" uznat. Oč jednodušší se však zdá být „spořádané" oddělení Quebeku, o to složitější by byly následné problémy, jak pro nový stát, tak pro zbytek Kanady.

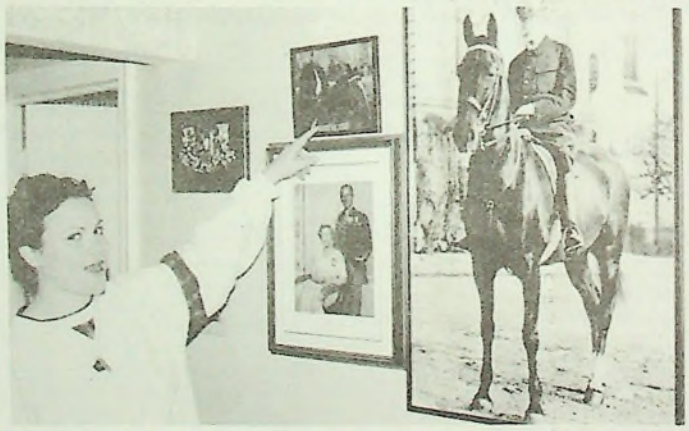
Osamostatnění Quebeku by vedlo k tomu, že Ontario a západní provincie by byly odděleny od méně rozvinuté „atlantické" části země. Je dokonce představitelné, že by se takto destabilizovaná Kanada zcela rozpadla. Provincie jako Alberta a Britská Kolumbie by se mohly přidružit k USA. Ekonomická životaschopnost nezávislého Quebeku zůstává velkou neznámou. Quebec je již dnes nejvíce zadlužená provincie Kanady, která je jednou z nejvýše zadlužených průmyslových zemí vůbec. Očekávaný deficit Quebeku v prvních letech nezávislosti by se pohyboval mezi 10 - 22 miliardami kanadských dolarů. Zvážíme-li všechna pro a proti oddělení Quebeku od Kanady, převládají pro obě strany jednoznačné nevýhody. Debata je však do té míry emocionální, že by vítězství racionálních argumentů bylo velkým překvapením. Během současné legislativní periody, která potrvá do roku 1999, je další referendum možné jenom tehdy, budou-li vyhlášeny nové volby. Současný quebecký ministerský předseda Bouchard se navíc snaží rozkol oddálit do té doby, kdy se mu podaří alespoň částečně zkonsolidovat finance Quebeku. Osud Kanadské federace by se tak mohl naplnit na přelomu století.

Petr ROBEJŠEK, Hamburk

ZE ŽIVOTA KRAJANŮ

Vlevo vyobrazený Lubomír J. Novotný je hybnou silou Kanadsko-české obchodní komory na adrese: Exchange Tower, 2 First Canadian Place, 7th floor, POBox 198, Toronto, Ont. M5X 1A6. Tel. /416/ 367-3432, Fax /416/ 367-3492. Na tel. zavolání nejspíš odpoví V. Kohoutová. Komora koná svou Valnou hromadu 5. března na Masaryktownu/hosté vítáni/ a navíc se podílí na organizování výprav kanadských tour-operátorů a novinářů do ČR s cílem propagovat krásy naší vlasti. Slibně se rozjelo i tzv. Tiskové středisko. Každý nápad je vítán./Škoda, že fotografie není barevná: muž na snímku si potrpí na elegantní barevné kravaty../--4. 2. zemřel v Torontě populární krajanský lékař, MUDr. Gustav Skála, 73. Narodil se 21. 5. 1924 ve Stráži nad Myjavou, do Kanady přišel s rodiči jako čtyřletý a lékařské promoce dosáhl v r. 1948. --Paradox: na jedné straně nám z Prahy nabízejí české učitele, ale paní Ludmila Čarková, učitelka na Masarykově doplňovací škole v Torontě si stěžuje, že do sobotní dop. školy chodí méně než 20 žáků a že 7. března bude vyučování zrušeno! Informace: L. Čarková /416/ 536-5342. --Poúnorový exulant Vlasta Vrána z Greenfield Pak, Que., zve veřejnost na besedu na téma "Vítězný únor"; koná se 24. 2. v 19 hod. v č. 4605 W. Broadway v Montreálu. --Populární v Ottawě jsou české lékařky Jablonská a Korecká. --150 českých trampů, pod vedením Zd. Vašíčka z Ostravy, má přiletět do Kanady na POTLACH v květnu t. r. --Mississauga Wallenberg Committee navrhlo kan. poště, aby k 50. výročí smrti R. Wallenberga /čestného občana Kanady/ vydalo pamětní známku. Odpověď pí M. Montreuil ze sekce Stamp Products, byla nemastná-neslaná. --"Gateway", zima 98, dala na str. 7 nový titul M. Dokoupilovi: General Council of the Czech Republic to Canada. .--11. ledna t. r. zemřel v Ottawě dr. Jaroslav Bouček. Narodil se 22. 2. 1916 v Hořicích. --Došla zpráva, že v Grimsby, Ont, zemřel hrabě Karel Nádherný. --Lucie Kalábová bude hrát ve hře "Hotel u veselého kamzíka", v podání Nového divadla v Torontě. --Josef Forst přesídlil z Calgary na: Tuchorazská 318, 108 00 Praha 10. --Z podnětu dr. M. Skály bude k 50. výročí února na radnici v Ottawě promítnut film "Bumerang" 24. 2. v 19:30 hod. --V Belleville zemřela známá Sokolka Vlasta Janáková, 89. --Veteráni WW2 neplatí české vládě za víza, pasy, rodné listy a pod. Musí jen předložit doklad. --Z Kuby se ozval A. Fogl s paní, rez. Montreálu. --Pí Věra Zavoralová /Vancouver/ se svěřila se svými starostmi s krajany tady a s lidmi v ČR. Její restaurace je na prodej..

Lucie Kalábová z Brna, t. č. "au-pair" v Torontě, srovnává jezdecký styl dvou presidentů: Václava Havla a Tomáše Masaryka. Lucie plánuje spis o zkušenostech "nán" v Torontě a v okolí a zná většinu z nich./Trapas je, že český gen. konsulát v Montreálu o ně zájem nemá, ač spadají pod jeho pravomoc do té doby, než dostanou kanadské občanství. Navíc jsou zde turistky, které pracují "na černo"./ Pomohl by český konsulát v Torontě..

Franta se vrátí z hospody celý pobledlý a povídá ženě: "Představ si, že domovník se v hospodě chlubil, že se vyspal s každou ženou našeho paneláku, kromě jediné."

"Hm, tak to bude určitě ta nafoukaná husa z přízemí."

***

Manžel sedí s dalekohledem u okna a žena se ho ironicky ptá: "Už ta husa odnaproti vylítla z domu, nebo ještě sedí ve vaně?"

Ing. Stanislav Chýlek /rodák z Ostravy, rezident Hradce Králové/ sehrál za poslední 4 roky svou roli jako český velvyslanec v Kanadě na výborně. Populární u kan. vlády a diplomatů jiných zemí, udržoval čilé kontakty s krajany. /Na příp. zřízení konsulátu v Torontě neměl vliv./Na fotografii je s předsedou MMI J. Trávníčkem /uprostřed/ a se svou paní.

Dopisovatelka RFE a Radio Canada Int., archivistka čili všestranně aktivní Anna Machová /vpravo/ a její obchodní "partnerka", umělkyně a grafička Vladyena Krykorka, 153 Sherwood Ave., Toronto, Ont. M4P 2A9, tel. /416/ 482-3681.

Emigrant udržuje tradici cizí země

Třinec, Montreal - Výstup s tančící loutkou kanadských dřevorubců, přivezenou až z francouzské provincie Quebeck, zahájil minulý týden v třineckém muzeu výstavu Zahraniční loutky. Krátkou taneční akci předvedl znalec loutkářských kultur Petr Tomášek, který exponáty do muzea přivezl společně s ředitelkou Muzea loutkářských kultur v Chrudimi Alenou Exnarovou.

"Loutku v Kanadě vyrobil český emigrant a loutkář Petr Baran, který tam doposud žije v provincii Quebeck," říká Tomášek, který loni zavítal na dva měsíce do Montrealu, kde loutkář Baran bydlí se svou manželkou Clair na hlavním bulváru Mont Royal a Saint Dennis. "Postavil tam jediné kamenné loutkové divadlo v Kanadě. Vede jej bez jakékoliv státní podpory a zatím se mu daří. Nahoře nad divadlem má byt. Dole v přízemí předvádí své loutkářské výstupy. Také má malou sbírku kanadských loutek," tvrdí Tomášek, při jehož výstupu loutka tančila a skákala na dřevěné desce a vyfukávala nohama pravidelný rytmus.

"Baran před dvěma lety přijel na loutkářský festival do Chrudimi a pak ještě do Liberce. Seznámili jsme se s ním a on nám tanečnici zdarma věnoval. Vystudoval před třiceti lety v Praze loutkářskou školu, kde poznal svoji budoucí ženou Clair z Quebecku. Nakonec s ní do Kanady odjel," říká. "A teď vlastně udržuje kulturu, kterou většina rodilých Kanaďanů už ani nezná. Emigroval, aby tam udržoval zanikající loutkářskou tradici," dodává.

Tomášek si myslí, že tančící loutku vyrobili těžce pracující a osamělí muži, kteří dlouho pobývali v hustých quebeckých lesích bez svých žen. "Dřevorubci za dlouhých večerů neměli zrovna co na práci, a proto si vyrobili dřevěnou loutku, se kterou tančili podle hudebního doprovodu," říká Tomášek. "Mnozí roztančili i dvě nebo tři loutky najednou," uvádí Tomášek, který zatím zvládá výstup pouze s jednou loutkou. "Také měnili rychle taneční rytmus, podobně jako quebecká lidová muzika," vzpomíná na vystoupení, které viděl v Montrealu.

JIŘÍ MACHÁČEK

Z České republiky

Český trh se Britům nelíbí. Dobře si počínají Maďaři.--Ve Francii vyšel nový román Milana Kundery "Totožnost".--Vyšetřovatel StB byl konečně obviněn za týrání v 50.letech asi 40ti sedláků,kteří odmítali vstoupit do JZD.Žije v Holicích u Pardubic.--TV promítla dokumentární film "Bez milosti".Týkal se gen.H.Píky. Hlavním viníkem byl B.Reicin,syn židovského rabína z Plzně.--Žijící oběti nacismu dostanou odškodnění z Česko-německého Fondu budoucnosti. Bonn poslal zatím 10 milionů DM.--10 krajanských organizací v USA poslalo prez.Havlovi otevřený dopis. Žádají,aby 30.000 Čechoameričanů vedle občanství USA mohlo mít i občanství ČR.--Podle J. Čumpelíka není dobré,když prez.Havel "má teď vládu loutek na šňůrkách z Hradu,bez konkurence politických stran". Dotyčný žije v USA,dříve působil v Kanadě.--Akademie múzických umění udělila čestný doktorát Miloši Formanovi. Jeho kredem je:říkat pravdu a nenudit se při tom.—Volby do posl.sněmovny budou 19.a 20.6.98. Soc.demokracie doufá,že získá až 40 procent hlasů.--Prez.Havlovi se v tisku vyčítá,že dosud nevyznamenal Emila Zátopka. Během dovolené na ostrově Lanzarote manželé Havlovi poobědvali se španělským královským párem.--K 5.výročí rozpadu ČSFR vyšel v tisku jen článek Renáty Havranové.--Některé prostory Hradu mohou vidět jen cizinci a za dolary.—Ve Whitehorse na Yukonu učí na zákl.škole B.Růžičková z Pelhřimova. Odpracovala si 2 roky jako "au-pair" a nyní má povolení k stálému pobytu a možnost jakékoliv práce.--Místa českých velvyslanců v Bonnu a v Bruselu zůstávají neobsazena. Nenašli se vhodní kandidáti,podle "MFD".--Podle "MSD" se v Kanadě skrývá podvodník Šiňák z Karviné. V nepřítomnosti byl nedávno odsouzen k šesti rokům vězení.--Výkon českého hokejového teamu s Jágrem a Haškem na Olympiádě překvapil celý svět. Kanadský team zklamal.--V Brně vyšla kniha "Paměti Hitlerova tlumočníka". Zajímavé jsou kapitoly o jednání v Mnichově v r.38, o nás bez nás.—Na českou korunu těžce dopadla asijská chřipka,tvrdí "MFD". Jeden am.dolar stojí až 37 Kč.--Ostravsko-opavský biskup František Lobkowicz oslavil "50".--Pozorný divák si povšiml,že čeští účastníci OH v Naganu měli na bundách a pod.nápis CZECH TEAM. Oficielní označení Česko či Čechy či Českomoravsko nejsou doma populární. Víte,že se jedna obec u Přerova jmenuje Čechy?--Účinným lékem proti šířící se korupci v ČR je,podle "MSD","veřejné a nezákulisní rozhodování".--V "LN" byla vzpomínka na Eskymo Welzla z pera Aleny Kennedyové z Dawsonu. Na bronzové desce pro Zábřeh pracuje ak. malíř Fr.Sysel. /Usilí o českou poštovní známku je zatím bezvýsledné./--Čestný občan Pardubic,V.Metelka,píše pro "Zprávy Klubu přátel Pardubicka" "Vzpomínky na léta padesátá". Byl koncem srpna 1952 v Grandu odsouzen "za vyzvědačství a velezradu" /byl přítelem inž. Jana Žemly/ na 14 let. Celkem dostalo 11 obžalovaných 122 roky vězení.--Z popudu Jana Rumla vznikla Unie svobody.Další nové politické strany: Strana demokratického středu a Konzervativní strana.—Na Slovensku se uvedla "Strana občanského porozumenia".—Inspektor J.Zeman od pražské policie přiznal v tisku,že kriminálních činů spáchaných cizinci přibývá.Na prvním místě jsou Bulhaři,pak Ukrajinci a Chorváti. Mají na svém kontě také 25 vražd za rok 97.--Z úsporných důvodů bylo zrušeno 7 českých ambasád.--Náměstkim vládne romská psycholožka Monika Horáková. Zvítězila v konkursu 80ti žadatelů. Prožila dětství v maringotkách,podle "MFD".--Cizinci /hlavně z východu/ platí za svatbu s Češkou kolem 50.000 Kč. Nejvíc jich bylo v Ostravě.—V Praze zemřel předseda Klubu Milady Horákové František Kopecký,74. V r.1988 byl na Masaryktownu při odhalení pomníku obětem komunismu.—Šeucouská Muzika /J.Skála,Osady Ležáků 764, 539 73 Skuteč/ by ráda zajela do Kanady.--23.12. 97 tomu bylo 50 let,co v Praze zemřel čs.diplomat a blízký spolupracovník Jana Masaryka, dr.Antonín Sum.Narodil se 20.11.1877 v Městci Králové. /Jeho syn byl osobním tajemníkem Jana Masaryka,v 50.letech byl vězněn 13 let a žije v Praze./--V Roztokách u Prahy žije odborník v konstrukci aut Václav Král.--Propagaci a marketing nakl.PASEKA vede Vít Kahle,Václavská 784, 252 63 Roztoky u Prahy,tel.02-2091 1340. Vydali významné publikace jako "Dějiny zemí Koruny české","Dějiny evropské civilizace","Dějiny Prahy" a pod. Vážní zájemci si mohou vyžádat katalog zasláním pěti dolarů.--Několik našich čtenářů navštívilo loni p.Jaroslava Dobřanského v Záboří č.104 a jeho realistickou minivýstavu "Rudé peklo". Má tam mj.originály rozsudků smrti podepsané Klementem Gottwaldem,přístroje užívané StBáky při mučení obětí v 50.letech a pod. Sám byl v r.48 uvězněn jako 16ti-letý za šíření letáků,na vojnu musel k "pětépákům" a 22 let strávil s rodinou v domku bez elektřiny.--Vyšetřuje se, které jednotky Pohr.stráže měly v 50.letech na svědomí nejvíc zastřelených "rušitelů státních hranic" a kdo jim velel. Zabijáci soutěžili o prémie,povýšení a extra dovolené. Ještě v r.1967 zastřelil pohraničník muže,který se svou dívkou trhal u Mikulova v družstevním sadu broskve. Žena byla poraněna,ale přežila. Pachatel je dnes znám,ale na nic se nepamatuje..--Od r.1991 se ve Vídni na konsulátu JAR přes 700 dělních odborníků,hlavně z Ostravy, přihlásilo k emigraci. Řada z nich se dobře uchytila,např.M.Beran ze závodu Barbora v Karviné.--Am. společnost CCUSA nabízí i letos českým občanům od 18ti do 30ti let místa na letních dětských táborech skoro ve všech oblastech USA.

Welzlovy příběhy z cest jsou zábavné, ale i otřesné

literární recenze

Nakladatelství Paseka vydalo v minulém roce překlad cestopisu Jana Eskymo Welzla nazvaný Cesta kolem světa 1893-1898 a přidalo k němu studie Rudolfa Krejčího o Welzlových životních osudech i osudu jeho knihy psané v němčině. V publikaci nechybí také některé autorovy dopisy a Zabavni Novinki spolárnich Končin - taková byla Welzlova čeština -, jak je posílal do rodného Zábřehu k otištění v regionálním tisku. Kniha je doplněna řadou fotografií a kreseb a je celkově pěkně vypravena.

Welzl je zajímavá postava českého dobrodruha, nepříliš gramotného, ale houževnatého, šikovného a odvážného člověka, jehož charakter se plně odhaluje ve vlastním textu cestopisu o putování Sibiří: velmi často se chválí a vychloubá, zřejmě přehání a taky naivně vysvětluje mnohé podrobnosti, vypráví o sobě, ale také o tom, co uslyšel od tamních lidí, nejčastěji uprchlých trestanců z carských lágrů. Kompozicí si Welzl věru hlavu nelámal, ale mnohé jeho příběhy jsou zábavné i otřesné.

Zvláště silně autor prožíval projevy policejního útlaku a bezprávného postavení neruských národností na Sibiři. Welzl hovoří o tom, jak se leckterým obětem carismu snažil pomoci. O Welzlovi existuje již řada prací. Ve dvacátých letech podle jeho vyprávění napsali knihu B. Golombek a E. Valenta, později vyšla i kniha pod jeho jménem. Zabývají se jím také mnozí badatelé, mj. i olomoucký profesor Jiří Skalička, zde uvedený jako Skalnička. Krejčího studie shrnují četné poznatky, korigují některé nepřesnosti a legendy a snaží se dobrat objektivní pravdy o Čechu, jehož ve své době srovnávali s J. Londonem. Vydání je nesporně potřebné, je však částečně znehodnoceno slabší češtinou R. Krejčího, žijícího dlouhá desetiletí v emigraci. MSD 3/2/98

JAN GREGOR

Havel se setkal se Stoppardem

PRAHA - Prezident Václav Havel se včera soukromě setkal se svým letitým přítelem, britským dramatikem českého původu Tomem Stoppardem. Oba dramatici, kteří se znají již od 60. let, spolu podle prezidentova mluvčího Ladislava Špačka pohovořili o divadle. Britský dramatik, původem ze Zlína, přijel do Prahy na sobotní premiéru své hry Arkádie, kterou nastudovalo Divadlo Komedie. *čtk*

O KOM SE MLUVÍ

Zieleniece střídá Šedivý

Novým českým ministrem zahraničí bude velvyslanec ČR v Belgii **Jaroslav Šedivý.** Šedivý zastává jeden z nejdůležitějších diplomatických postů, neboť Brusel je sídlem nejen belgické vlády, ale i NATO a Evropské unie. Jaroslav Šedivý se narodil 12. listopadu 1929 v Praze. Absolvoval Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy a v roce 1954 nastoupil do Slovanského ústavu ČSAV. Od roku 1957 až do nedobrovolného odchodu v roce 1970 pracoval v Ústavu pro mezinárodní politiku a ekonomii Praha. Po půlročním působení u ministra Dienstbiera se stal v červnu 1990 velvyslancem ve Francii. Po čtyřech letech přijal místo velvyslance v Belgii a odjel do Bruselu.

Prezident chystá nový pořad s hosty

Praha (hop) - Prezident Václav Havel se sice včera po osmi letech definitivně rozžehnal s rozhlasovými Hovory v Lánech, již nyní však uvažuje o zcela novém pořadu. Ten by se od konce března vysílal pravidelně jednou za měsíc na stanici Praha Českého rozhlasu. Relace by na skončené Hovory navázaly i svým názvem: "Rozhovory v Lánech". Prezident by v nich pokaždé představil svého hosta, s nímž by diskutoval. V Rozhovorech by se chtěl Havel věnovat pouze obecnějším a nadčasovým tématům: "Aktuality, které si vyžádají můj komentář, nechť mají komentář bezprostřední, okamžitý. Naopak věci, které mají nadčasový charakter, nechť jsou předmětem tohoto nového programu," řekl včera prezident. MFD 5/12/97

Zloději okrádají nic netušící spící pasažéry

DAVID MORAVEC

Mezinárodní rychlíky, které na naše území přijíždějí z Polska a Slovenska, se pro cestující stávají noční můrou. Při dlouhých jízdách jim často dělají společnost utečenci z východních zemí, kteří se pokoušejí nezákonně dostat do České republiky. V poslední době však v těchto spojích začínají operovat organizované zločinecké bandy, které mnohdy nic netušící a v klidu spící pasažéry okrádají. MSD 8/12/97

VZPOMÍNKA NA POSLANCE JANA NOVOTNÉHO

Jan Novotný byl zabit dne 7. listopadu roku 1950 při automobilovém neštěstí nedaleko města St. Cesaire v Kanadě. V době tragické smrti mu bylo 38 roků. Od svých jinošských let byl Jan Novotný uvědomělým příslušníkem politického, odborového i tělovýchovného hnutí Čs. sociální demokracie a jeho učiteli socialismu byli Antonín Hampl a František Tomášek, význační politikové a státníci předmnichovské demokratické republiky. Jan Novotný byl textilním dělníkem a pilně se po večerech a nedělích vzdělával, zúčastnil se práce v hnutí politickém i odborovém a již před druhou světovou válkou se stal redaktorem a tajemníkem sociální demokracie v kraji Hradec Králové. V době nacistické okupace se zapojil aktivně do podzemního boje proti okupantům; byl uvězněn a prožil v nacistických táborech takových téměř 5 roků svého mladého života.

Po květnu roku 1945 se stal členem prozatímního Národního shromáždění, členem krajského i ústředního výboru Čs. sociální demokracie, v níž od samého začátku náležel k těm sociálním demokratům, kteří usilovali o samostatnou politiku strany a připravovali politický pád komunistického kolaboranta Zdeňka Fierlingera, který byl z vedení strany odstraněn, po těžkých vnitřních bojích, na brněnském sjezdu Čs. sociální demokracie v listopadu r. 1947. Hradecký kraj, kde Jan Novotný působil, měl o to značnou zásluhu. Po parlamentních volbách v roce 1946 se poslanec J. Novotný stal předsedou dopravního výboru sněmovny. Začátkem února 1948 odcestoval jako člen dopravní komise do Indie a při návratu se dozvěděl, že v ČSR došlo ke komunistickému puči. Jan Novotný se do Prahy již nevrátil, nýbrž zůstal v Římě, kde svými informacemi o komunistické zradě ČSR účinně zasáhl do volebního zápasu v Italii.

Později navštívil Švýcarsko, Anglii i Rakousko a když pak došlo k velikému přílivu čs. demokratických uprchlíků do Západ. Německa, zúčastnil se vynikajícím způsobem pomocných prací v uprchlických táborech, kde jsem se s ním později také setkal. Mám z té doby ještě několik dopisů, které jsem od Jana Novotného dostával do Londýna. Jsou od začátku až do konce téměř zcela vyplněny starostí o zlepšení poměrů v uprchlických táborech, starostí o zajištění emigrace uprchlíků do zámoří, zejména do Kanady a Ameriky, ale obsahují i mnoho cenných informací o poměrech doma i úvahy o tom, jaká má být práce a jaký by měl být politický program čs. demokratického exilu v zápase o obnovení svobody naší země a našeho lidu. Jan Novotný byl politickým exulantem v nejlepším smyslu slova toho slova.

V dopise datovaném v Ludwigsburgu, dne 18. září 1948 se zabýval řadou problémů, které vyplývaly z tehdejší situace a v závěru se vážně zamýšlí na tím, jaký by měl být ideový program demokratických socialistů. Cituji, alespoň několik vět:

"Musíme dáti širší básí demokratickému socialismu. Marxistické doktríny nebyly nikdy vodítkem naší politiky. Nevím, proč se tedy přiznávat k něčemu, co prakticky neděláme a co nedělají ani komunisté, ačkoliv si z Marxe udělali monopol. Každá filosofie, pokud se nechce dáti korigovat vývojem i věcnou kritikou a není držena násilím . . . dozná odstupem času a působením objektivní kritiky podstatné změny. Komunistický ‚socialismus" koriguje Marxe pomocí koncentráků. Naproti tomu my musíme v budoucí demokracii . . . vytvořit nejširší platformu pro kritiku socialismu . . . aby byl socialismus přiveden z krise, do níž se dostal zásluhou komunistů".

Připomínám, že takto J. Novotný uvažoval již v polovině září roku 1948, kdy ještě nikdo nemohl ani tušit jakých zločinů a zvěrstev se komunisté ve jménu Marxe, Lenina a "socialismu" v zemích komunistické diktatury dopustí a jak socialistickou myšlenku zhanobí.

Jan Novotný přijel do Kanady v roce 1949 a vrátil se k práci svého mládí, k práci v textilní výrobě, i když na svůj hlavní úkol politického exulanta nikdy nerezignoval. Teprve tragická smrt jeho boj přervala. *V. Majer.*

"NASE HLASY"

December 10, 1966

O LETCÍCH

Otto Regner sloužil za války jako zručný mechanik u naší 310.stíhací perutě RAF. Než loni v Austrálii zemřel, přál si, aby jeho popel byl uložen v Brookwoodu v Anglii. Nedávno přiletěl jeho syn Anton s urnou do Anglie a zjistil, že místo v Brookwoodu a jednoduchý náhrobek /podobný ostatním/ stálo horentní sumu £ 1.500. Ozvalo se několik hlasů, že majitelem hřbitova je Turek a proto lze mluvit právem o "tureckém" nepořádku. Ozvaly se hlasy, že po vybudování pomníku padlým letcům za války v r. 1995 v Praze, že by měla vyhlásit národní sbírka na zakoupení čs. sekce hřbitova v Brookwoodu. Stejně jako místo posledního odpočinku Jana A. Komenského v Naardenu v Holandsku, by pak ta část patřila čs. státu. --F/O Jaroslav Slepica přišel o život v RAF v poválečné kariéře 20.4.49. Jeho vdova Joyce/sloužila u naší perutě jako WAAF/ se nyní jmenuje Scott a žije s dvěma syny v Anglii. --U našeho letectva v Anglii byl také Vladimír Paleček, syn známého zpravodajce. Článek o jeho otci je na str. 6. --Při havárii soukromého letadla v dubnu 1947 kdesi v jižní Americe zahynul čs. záp. pilot Antonín Kamínek. Kdo o něm ví víc? --Při leteckých haváriích po válce zahynulo celkem 44 našich býv. válečných letců. Seznam má John Sigmund v Anglii. -- Ubytování vál. veteránů v hotelu Juliška je omezeno na 4 lůžka. Stejně trapná je situace v Hotelu Legií, Sokolská 33, Praha 2: veteráni přijíždějící ze zahraničí musí za dvojlůžkový pokoj se snídaní platit 1.500 Kč za noc, "domorodci" 200 Kč. -- Hledá se Goetz, mechanik u 311. --List "Střípky" ve Wellingtonu přinesl reportáž o Ládovi Světlíkovi, pod názvem "Známý ve světě, ale ne na Novém Zélandě". --V Brně vyšla knížka PhDr. Dušana Schneidera "Osudy letců", 240 stran. Kapitolu "Nehezké čtení o zradě a zbabělosti" napsal plk. let. Josef Váňa: týká se v Kanadě žijícího Milana Fryborta. /Pokus o úlet zůstal Milanovi i v r. 1998 v trestu../ --V Praze zemřel pplk. let. Robert Barton, 79. Pocházel z Hostinného a sloužil u 311. --Texaský "Hospodář" přinesl zajímavý seriál "Vilém Stanovský, 1896-1972, voják, pilot, politický vězeň a člověk". --17.10.97 zemřel v Olomouci let. historik a čestný předseda Čs. Letecké Historické Společnosti, Zdeněk Titz, 68. --Zd. Hurt sestavil pro "Let. listy" "životopis" Spitfiru TE566, na kterém za války létal např. J. Maňák. V lednu 49 se tento letoun dostal z Budějovic do Izraele. Další jeho osudy nejsou známé, ale mnozí byli překvapeni, když se jako soukromý majetek loni objevil v Pardubicích! --Býv. pilot a let. historik Jaroslav Herman bude 3.4.98 slavit své 89. narozeniny. Dokončuje rukopis knihy o V. Cukrovi. Upozornil nás, že v Praze vyšly nové knihy: F. Fajtla "Velel jsem stíhačům" s podtitulem "Vzpomínky Karla Mrázka". L. Sítenského "Na nebi i v pekle" a Zbyška Nečase "Dvakrát v odboji" s podtitulkem "68 noční peruť, Beaufighter". --Jindřich /Henry/ Prokop oslaví 16.7.98 své 84. narozeniny /narodil se v Olomouci/, ale cítí se na 65. Přátelé tvrdí, že je to i proto, že jeho dnešní manželka je o 15 let mladší.. --Plk. 2d. Těšínský /Vyšehradská 27, 128 00 Praha 2, tel. 011--420-2-297-762/ zpracovává dokumentaci o příslušnících RAF, pokud žijí či žili v USA či v Kanadě. Poslal do red. "KL" inteligentně sestavené dotazníky, které rozešleme všem, kterých se akce týká. /Upozornili jsme ho, že bohatý materiál shromáždil před dvěma lety let. historik Fr. Srp, jehož články vycházejí stále v "Letectví". /--V Kan. válečnému muzeu v Ottawě má celou jednu vitrínu Václav Krymlak, 1912-1972, s velkou fotografií a všemi medajlemi. Sloužil na Středním východě do prosince 1942. V Anglii se dostal do RAF a byl u 311. V 50. letech byl přijat do kanadské armády. --Klub historie letectví v Jindřichově Hradci vede Michal Zeman. Klub má 15 aktivních členů a každý rok koncem srpna pořádá Setkání čs. veteránů RAF v J. Hradci. Navíc pořádá zájezdy do Francie a do Holandska. --Klub přátel historie Slavičínska /předseda M. Kadlec/ vydal knížku "Letecká bitva nad Slavičínem", 150 stran. Vztahuje se hlavně k 29. 8. 1944, kdy Němci v okolí sestřelili 10 am. létajících pevností; 41 letců přišlo o život. Kniha obsahuje mj. historii 15. am. let. armády a má na 50 fotografií. Lze ji objednat za $10 na: Dr. Lumír Horák, Osvobození 255, 763 21 Slavičín. --Plk. Jan Pavlíček se v Ostravě postaral o pietní uložení uren R. Grimma, E. Čížka a A. Musálka. Padli v Anglii a nezanechali příbuzných. --Ze Šumperka se ozval K. Kadlec. --Stále aktivní je historik M. Podzimek, K. Čapka 1134, 512 51 Lomnice n. Popelkou. Poslal nám zajímavé fotografie.

RAF Station Manston, červen 1945: Henry Prokop byl fešák a jako mnozí naši letci měl anglickou dívku. Byla to LACW M.F. Grice, se kterou se později oženil a žil s ní v pohodě až do r. 1982, kdy došlo k rozvodu. V r. 1945 jim to slušelo..

Máme toto tablo pilotní školy r. 1938 a víme jen, že jí velel mjr. Josef Berounský, uprostřed. Kdo zná další jména absolventů?

Letka "A", 310. perutě RAF, pozemní personál během Bitvy o Británii. Stojící zleva: Dowell /Kanadan/, McCarthy /Angličan/, F/Sgt. Osborne/Angličan/, Michal Hradský, Brijar, Jindřich Prokop /později: F/Sgt/, Janek, Šikl, Pastor, Bartoš, Barnet, Regner, Obdržálek a Sobotka. Sedící zleva: Welsch /Angličan/, Barcay, Pohner Němec a Šiminek. /Podle zjištění začátkem r. 98 žijí pouze dva: Prokop v Anglii a Šikl v USA. /Z archívu J. Popelky z Brna./

IN MEMORIAM

František TANUŠKA

Z kalifornského Los Angeles přišla smutná zpráva o úmrtí pplk. v.v. Františka Tanušky. Narodil se 26.02.1918 v Hrabovce, okr. Púchov. I když se 14. března 1939 stal příslušníkem Slovenského státu, odešel v květnu toho roku do Polska, kde se přihlásil do čs. zahraniční armády. Byl odeslán do Francie a následně přijat do Cizinecké legie. Po vypuknutí 2. sv. války je propuštěn k vznikající čs. armádě – 26.09.39 se presentoval v jihofrancouzském Agde do jejich služeb.

Začátkem roku 1940 prodělal základní výcvik u 3. dělostřelecké baterie 1. děl. pluku a k datu 01.05.40 byl povýšen do hodnosti svobodníka, ale koncem měsíce byl od dělostřelců přeložen k letecké skupině v Agde. S tou odplul 24.06.40 v transportu pplk. Tomana z Port Vendrés přes Gibraltar do anglického Liverpoolu. K datu 24.07.40 je v Cosfordu přijat do RAF VR v hodnosti AC-2 a 5. září přidělen ke vznikající 312. peruti jako mechanik.

V následujícím roce se přihlásil k letovému výcviku. Vzhledem k těžkým ztrátám 311. bombardovací perutě byl 20.09.41 zařazen k 7th Air Gunnery School do 49. střeleckého kursu a po jeho ukončení pak 10.10.41 jmenován střelcem v hodnosti T/Sgt. Dne 18. října se hlásil u 311. perutě, kde zanedlouho zahájil svůj operační turnus.

Dne 05.10.1942 uzavřel sňatek se slečnou Henriette Spinster. Svatba a očekávaný přírůstek do rodiny ho přiměly po ukončení operační činnosti nehlásit se k dalšímu létání, ale po odpočinku se v červenci 1943 vrací k pozemnímu personálu 311. perutě. Po válce se s rodinou usadil v Kanadě a v roce 1953 se přestěhoval do USA. Zde pracoval až do roku 1980, kdy odešel na zasloužený odpočinek od společnosti Western Airlines. Po listopadu 1989 se dočkal morální i politické rehabilitace a byl povýšen do hodnosti pplk. letectva v.v. Několikrát navštívil svou rodnou vlast a v roce 1995 byl přítomen odhalení památníku jeho padlým druhům. Zemřel dne 5. května 1997 v Los Angeles a pochován byl do rodinné hrobky na Beverly Hills.

Josef FLEKAL

Narozen 21.03.1910 v Dubovce-Benešov u Prahy. Po vyučení zámečníkem se v roce 1927 přihlásil do ŠLD v Prostějově, odkud po 2 letech odešel ke 4. let. pluku v Praze-Kbelích. Krátce poté byl odvelen do Stihací školy v Chebu. V roce 1933 nastoupil dráhu leteckého instruktora v čs. armádě; r. 1936 absolvoval školu pro rotmistry a jako pilota a učitele létání ho přeložili k leteckému pluku č. 2 do Olomouce.

Po okupaci odešel v červnu 1939 do Polska, kde v červenci vstoupil do polského letectva. Prodělal ústup Poláků a v říjnu padl do sovětského zajetí. Poté následovala internace v táborech Oranky a Suzdal. V červnu 1940 byl přes Oděsu odeslán do Istanbulu a dále přes Bombaj, Durban a Kapské Město do Velké Británie. 27.10.1940 přistál v Liverpoolu. V listopadu byl přijat do RAF VR jako pilot-instruktor. V roce 1942 odchází do Kanady, kde působil jako instruktor až do března 1945. V dubnu se vrátil do Evropy a v srpnu pak do osvobozené vlasti v hodnosti F/Lt. Od září 1945 létal jako učitel v Olomouci a v březnu 1946 nastoupil službu v LVA Hradec Králové a 1947 do Leteckého výzkumného ústavu v Praze-Letňanech. Po roce 1948 byl vyhozen a nastoupil práci v autoopravně v Karlíně. V roce 1970 odešel do důchodu.

Josef Flekal byl k datu 7. května 1990 plně rehabilitován, povýšen do hodnosti plukovníka letectva v.v. a 09.05.91 vyznamenán řádem M. R. Štefánika. Vynikající letec, ale především skromný a nenápadný člověk, zemřel 13. září 1997. Zpopelněn byl bez účasti veřejnosti.

O VOJÁCÍCH

Hledá se Harry Sojka. Poslední adresa byla v Roztokách u Prahy. Sloužil u dopravního oddílu.--Co se stalo s E. Kadečkou, který byl na Středním východě?-- Klatovský dragoun a později známý zpravodajec, plk. Alois Frank, se narodil 3.6.1897 v Soběkurách u Přeštic. V 50. letech byl vězněn.-- Málokdo ví, že gen. Alois Eliáš velel před válkou 21. pěšímu pluku v Čáslavi a že tam poznal svou budoucí manželku Slávku Kosákovou ze Žlebů.--K fotografii v č. 9-10/97 z pozůstalosti J. Máčaly: u téže jednotky sloužil J. Fischer z Lučence a poznal Jozefa Halvu a Ládu Beneše.--Máme kopii rozkazu č. 2 I. tankového sboru s podpisem div. gen. A. Lišky, k poslednímu vydání /č. 1747/ vojenských "Našich Novin." Rozkaz z června 1945. List vyšel prvně 3.7.1940 na lodi "Neuralia", cestou z poražené Francie do Anglie. Prvním redaktorem byl kpt. Rudolf Nekola a od března 41 Rosťa Kocourek.--21.6.98 bude ve Vlkoši u Kyjova odhalena pamětní deska arm. gen. Sergěji Ingrovi. Má přiletět i skupina veteránů z Anglie; přihlášky přijímá dr. K. Macháček, 39 Lionel Rd., Canvey Island, Essex SS8 9DE. Má též formuláře žádostí o fin. příspěvek na rekr. či lázeňský pobyt v ČR.--"KL" se zájmem čte Josef-Jiří Šnejdárek, syn známého generála. Žije ve Francii.--Skoro všichni váleční příslušníci brigády Jana Žižky byli v 50. letech v rámci akce "Světlana" uvězněni. Udavačskou úlohu sehrál poručík StB Jaroslav Tureček, krycím jménem Jindra Tabara, který se vydával za francouzského agenta. Tyto a jiné informace má kniha "Světlana" z pera Zdenka Šedivého. V r. 1966 vydal studii o StB "Velká operace".--Novým ministrem obrany se stal Michal Lobkowicz.--Přátele od Dunkirku zdraví Army Lt. Peter Haluška z Chicaga.--Nejlepšími přáteli V. Špicara za války byli mj.: MUDr. Jan Práger, Franta Žák. Adresa: V. Špicar, Drkolnovská 261, 261 05 Příbram, ČR.--V Praze zemřel Fr. Boublík. Po kapitulaci v r. 40 se do Anglie nedostal a připojil se k podz. jednotkám. Bojoval u Belfortu. V letech 49-60 byla doma vězněn.--V Reg. sborníku "Ostrava" vyšel článek Vlad. Richtra "JUDr. Karel Zavadil-osud vlastence". Jinde mu vyšla studie "Organizování ilegálních přechodů z Frýdku do Polska v roce 1939".--J. Marek napsal pro "Magazín Dnes-TV" článek "Jak dopadli malí bráškové?" Týká se ruských chlapců do 15ti let, v počtu 167, které si legionáři přivezli do osvobozené vlasti. V ČSR založili rodiny. Některé z nich zavlekla v r. 45 na Sibiř NKVD.--Na místa bojů za I. války míří výprava Čs. Obce legionářské, odb. Brno, autokarem ve dnech 17.-22.5.98. Cena: 5.000 Kč. Přihlášky na: MUDr. Mir. Beneš, Dudíkova 10, 621 00 Brno-Řečkovice, tel. 05-774-845. Koncem června 97 navštívila skupina Zborov a okolí.--21.5.97 se ve Vyškově konal Celostátní sněm volyňských Čechů; sešlo se přes 400 osob. Duší podniku byl plk. Josef Kulich, Gorkého 6, 682 01 Vyškov.--V Coventry zemřel plk. Karel Šlomovič.--Newsletter" redigovaný H. Mellionem pro krajany v sev. Anglii vychází nákladem 150ti kusů. Pomáhá vydatně plk. Jiří Bruha.--Ve Spišskej Novej Vsi zemřel 27.10.97 Jozef Hafič, veterán od Tobruku a Dunkirku, 79. Jeho přátelé byli: Jozef Kazimír, Adam Vrbičan a Štefan Miklánek.--Prof. J. Fišera, předseda našich legionářů ve Francii oslavil "85".--Zesnulý Jiří Opočenský nebyl synem známého šachisty; jeho otec byl dr. Jan Opočenský, známý historik, diplomat a čs. gen. konsul v Paříži. Za války byl archivářem čs. vlády v Londýně. Jeho matka Marie je z rodiny Suka.--V ČR žijí už jen 4 legionáři z I. války.--V Praze zemřel kanonýr, gen. Fr. Žák, 83.--Podle Štefana Miklánka byl Rusín J. Luney výborným telegrafistou. Přátelil se s Jánem Tomečkem.--"Kapitoly z tajné války" z pera V. Krejčího měly vysvětlení, proč 2/3 vysazených agentů SOE v Holandsku a ve Francii padlo po přistání do rukou Gestapa. /Úspěšné protihry zajatých agentů./ --Š. Pazdera napsal článek o zesnulém plk. Jánovi Hamičárovi.--P. Ukrop byl na setkání býv. vězňů KT Stutthof u Gdaňska. Prošlo jím na 120.000 mužů, vč. zajatci ze SNP.

Plk. Jiří Louda, Palackého 7, 772 00 Olomouc, žije spokojeně se svou paní. Je to známý heraldik, který v lednu 1990 byl požádán prez. Havlem, aby se podílel na návrhu nového státního znaku. Byl původně kanonýrem, ale od r. 1942 pracoval na Vojenské Radio-ústředně. Jeho nejlepší kamarádi za války: Poláček a Vocásek.

Kdesi ve Francii, nejspíš na jaře r. 1940. Zleva: neznámý, plk. Rudolf Viest, gen. Faucher, neznámý francouzský důstojník a mjr. Vrzáček. /Faucher prý uměl obstojně česky./

Tato skupina talentovaných českých důstojníků, vedená pplk. Pailem, zcela vpravo, se mezitím vrátila do České republiky, s většími znalostmi v angličtině i v jiných oborech. Na snímku jsou se svou oblíbenou učitelkou angličtiny. Při rozloučení během Mez. multikulturního festivalu se netajili, že se jim na kan. vojenské základně Camp Borden líbilo. Mezitím přiletěla skupina další, která věří, že si pro ně český vojenský attaché ve Washingtonu najde čas a přijede se na ně podívat. Škoda, že takový attaché není v Ottawě..

PROJEV Dr. M. FREJENČÍKA
NA MASARYKTOWNU

na »Tryzně za gen. Rudolfa Viesta, gen. Jána Goliana a ostatných mučedlníkov slovenského národného povstania v roku 1944«.

Mily a váženi krajania:

Ako spolubojovník tich, ktorich dnes tu spomínáme, mám za svoju povinnosť, aby som Vám za tuto spomienku poďakoval. Robim tak s istym pohnutím a vďačnosťou. Je vidieť, že sú ešte ľudia, ktorí majú zmysel pre uznanie a ktorí toto uznanie chcú vzačniť a vtelíť v pomník, ktory by hlásal pútnikom navštevujúcim Masaryktown, že v ďalekej vlasti doma žili vojaci, ktorí obetovali svoje životy tak, ako im to kázaly zákony svedoma a zákony vlasti.

Porobená vlasť Československa na nich spominať nemôže a porobeny národ spominať nesmie. Pomniky doma za poslednych 20 rokov sa stavajú tím, ktorí sice boli očekavaní ako osloboditelia, ktorí sa však stali zotročiteľmi a ničiteľmi fysických i duševných statkov národa. Vlastných synov smie a môže uctievať a spomienať len hrstka nás, ktorí sme hľadali a našli strechu nad hlavou a kraj.ec chleba tu v Kanade a Amerike, tak ako jú hľadali a našli naší ľudia a bratia už dávno pred nami.

Naše položenie malého národa, ktorí po viac ako tisíc rokov živeril v hanebnom otroctve, bez práv na sebe vzdelanie, odstrkovaný, prenásledovaný a postaveny na úroveň nedôstojny človeka, vychovalo z nás, ktorí tuto dobu pamätujeme ľudí milujúcich slobodu, oddanych demokratov a Čechoslovakov. Pre toto, pre tuto slobodu, pre tuto demokraciu a Československo sme sa chopili zbraní za Slov. Nár. Povstania a pre toto sme boli ochotní obetovať svoje životy, tak ako ich obetovali gen. Viest, Golian a ostatní.

My vojaci z povolania sme prechádzali od roku 1938 trnitou cestou krížovou. Učili sme sa ako zachádzať so zbraňou, obrana vlasti bola našim povolaním, našim chlebom i našou pichou. Mníchov a marec 1939 nám vyrazil zbraň z rúk. Nesmeli sme brániť to čo nám bolo najdrahšim. Museli sme vydať bez jednoho výstrelu na pospas našich bezbrannych spoluobčanov, naše ženy a deti a bohatú, prosperujúcu Československu vlasť, ktorá sa stala korisťou plundrujúcich cudzincov ako aj ich domácich pomahačov. Nebolo však na tom dosť. My Slováci sme podľa rozkazov Tisu, Tuku a ostatních mali ešte pomáhať ničiť a zotročovať národy ine. Náš slovensky vojak a dôstojník však vedel od prvočiatku kde je jeho miesto. Ten, ktorí mohol, ako gen. Viest, Ambruž a ini, utekajú cez Jugoslaviu do Francuzska, Anglicka alebo na Stredny vychod, kde bojujú po boku západnych spojencov. Ti, čo ostavajú doma, odopierajú isť proti Poľsku a pozdejšie, po vypuknuti vojny s Ruskom, využívajú každej príležitosti, aby sa dostali na stranu spojencov jednotlive, ale aj po rotách a praporoch. A doma, jadro slovenskej armády sa pripravuje ku konečnemu zúčtovaniu s Nemci ale aj s ich domácimi Quislingami.

Ani gen. Viest, ani gen. Golian, dvaja skromni synovia nášho malého a skromného slovenského národa nehladali ani zisk ani vojenskú slávu. Čo hľadali a čo chceli bola sloboda a šťastnejšia budúcnosť národa vo spoločnej vlasti Československej a za toto položili svoje životy. Je mi nesmierne ťažko o ních a ich osudu hovoriť. Golin bol osobnym, blízkym priateľom a spolubojovníkom pred aj za povstania. Gen. Viest zasa príbuzným. Jeden aj druhy, človek nesmierne dobry, slušný a oddany veci národa a veci Československa. Trvalé zaistenie budúcnosti slovenského národa videli v úzkom zvazku Čechov a Slovákov. Gen. Viest, tak ako jeho slovensky citiaci vrstovníci, mal osobné zkusenosti z dob Rakúsko-Uherska a maďarského otroctva. Vedel a videl, tak ako my starší, ktorím nešlo a nejde o osobné ambície na úkor národa, že náš malý národ a naša užšia slovenská vlasť je priťažlivým a lákavym sústom pre naších silnejších a mocnejších súsedov. Naší severní súsedia nepotrebovali, ani zo strategických, ani z národoohspodarských dôvodov, ani slovensky Jurgov, ani Javorinu, ani chudobné dedinky svernej Oravy, a predsa si ich vzali, keď sa im k tomu naskytla vhodná príležitosť. A južní naší súsedia, ti ani dodne neuznávajú naše prirodzené právo na našú rodnú zem, ktorá bola našou ešte pred prichodom Arpadovskych kočovníkov do Dunajskej kotliny.

Gen. Golian, rodák z južného Slovenska to sám zkusil tiež. Jeho rodna, slovenska obec Trnovec po Viedenskej zmluve pripadla Maďarsku. Len málo ludí z naších krajanov vie o hroznych osudoch týchto slovenských dedín a ľudí. O nočních prepadoch, výsluhoch, execuciach a roztrúsených hroboch po celom južnom Slovensku. Presmutná kapitola naších dejín, ktorá čaká ešte na zpracovanie.

A tak, keď prišiel čas, aj gen. Viest zamenil pohodlnú istotu Londyna za viacej ako neisty osud v povstani. Prišel na naše volanie, aby nás on starší a zkusenejší viedol a to v dobe, keď už bolo jasné, že nám Sovieti pomôcť nechcú a západní spojenci pomôcť nemôžu. Nemohlo ho zdržať od povinnosti ani to, že nebol ani mladý, ani zdravý. Trpel trombosou, žil, čo sa mu stalo aj osudným, zrovna tak ako sa stalo sudným Golianovi — jeho telesná slabosť. Obdivoval som pred aj za povstania odvahe tohto telsne slabého človeka, s akou sa postavil proti nemeckým vojskam i nemeckym generálom zkusenym v boji a s akou vzal na seba tu nezmiernú zodpovednosť ozbrojeneho povstania a toto vyhlásil a nariadil a to v dobe pre nas krajne nepriaznivej. (T.j. v dobe, kedy naše prípravy neboly ešte ukončené, pomoc spojencov nebola zaistena a sovietske armády boly ešte pomerne daleko, bez offenzivnych akcií smerujucich k nám a k našim hraniciam.) Zásah Nemcov, ktorí nás chceli odzbrojiť a Slovensko na žiadosť Tisovej vlády obsadiť, mu však znemožnily jednať inak. Šiel a my s nm sme šli do vopred ztratenej vojny, ale šli sme lebo nebolo iného východiska, buď sa hanobne vzdať, ako za Mnichova, alebo sa brániť i za cenu životov.

V týchto pohnutých dňoch a mesiacoch bol som s nimi, s Viestom i Golianom. Bol som s Golianom hneď druhy deň po mojom návrate z Moskvy u Bieleho Potoka blizko Ružomberku, kde sme sa plužili v priekope, on v čele jednoho, ja druhého družstva, aby sme odrazili a zastavili útok Nemcov na Lipt. Osoda do prichodu posil. Bol som s nim u Hornych Hamrov, kde sme skrčení za poslednou chalupou s vencom ručných granátov čakali na útok nemeckých tankov, aka aj keď ho nemecky general Hoffe vyzval pred odchodom z Banskej Bystrice, aby sa vzdala a kedy tento bez váhania mu odpovedal jasnym »nie« a bol som s nimi, keď na Donovaloch v predvečer 28. októbra podpisovali a vydali posledni rozkaz, v ktorom nariaďuju vytrvať a pokračovať v boji v malych, samostatnych skupinach až do oslobodenia. A bol s nimi až do toho smutného konca, keď nás a našú v boji nezkusenu a nedostatočne vyzbrojenú rotu vysokoškolákov Nemci obklúčili a rozbili. Viest aj Golian dostali sa do zajatia. Ale skôr než ich Nemci odvliekli do Nemecka, povláčili ich ako divoku zver po Bratislave a po Prahe. V Nemecku končí ich stopa, nevieme kedy a kde ich popravili. Kde končila ich životná púť, tak ako neviem, kde končila životná púť ďalších slovenskych generálov Malára a Jurecha, a pluk. Souhradu z Čiech, ktorí sa radia k tim tisícom naších bojovníkov povstalcom aj nepovstalcom, ktorí položili svoje životy v horach rodneho Slovenska, ale aj na planinach Ruska, Stredného vychodu a západnej fronty za šťastnejší život a lepšiu budúcnosť národa i spoločnej vlasti Čechov a Slovakov. A keď dnes tu spomíname gen. Viesta a Goliana, týchto dvoch statočných a popredných synov národa, vzdávame s nimi hold tiež tímto ostatnim tisícom, ktorí umierali za nás, ktorí branili nás a naše deti proti zkaze chorobného nacizmu, ktorý, s Hitlerom v čele, chcel a vzal si za cieľ nie len zotročiť Československo, ale hlavne doslovne zlikvidovať obidva naše národy, ako menej cenné a stojace žijuce v krajoch, ktoré podľa jeho názoru predstavovali životny priestor Nemecka. Je treba, aby sme si toto občas pripomenuli a aby sme to pripomenuli aj našim deťom čo nám hrozilo a čo sa nám môže ešte stát, keď nebudeme rozumni a keď nebudeme jednotni.

"Naše Hlasy", 3.10.1966

„A kde je teď Fanda?"
„U Národního divadla."
„Ale jdi! A co tam dělá?"
„Prodává tam na rohu banány."

TÁTA PARAŠUTISTŮ

Velitel výsadkového vojska čs. armády – brigádní generál Karel Paleček 10. 12. 1991 byl povýšen do hodnosti genpor. in memoriam.

V roce 1996 by se dožil sta let brigádní generál Karel Paleček, první velitel výsadkového vojska v historii československé armády. Jeho životní osudy představují přímo charakteristický typ důstojníka, vyšlého z řad československých legií, který celý svůj život zasvětil službě československému státu. Dvakrát šel pro jeho zřízení i obnovu do války, aby se na závěr života stal vězněm a rukojmím režimu, v němž se snažil nalézt naplnění některých svých životních představ.

Karel Paleček se narodil 28. ledna 1896 v Plzni, v rodině truhlářského dělníka, jako třetí z devíti dětí. Skromné sociální poměry vtiskly jeho charakteru, povahovým rysům i politickým názorům celoživotní pečeť. Absolvoval čtyři ročníky reálného gymnázia a obchodní školy v Plzni. Jeho další životní osudy pak poznamenala první světová válka.

15. května 1915 jej povolali k plzeňským „Pětatřicátníkům", s nimiž se ocitl v maďarském Stoličném Bělehradě a v jedné z pochodových rot koncem května 1916 na frontě v Haliči, v prostoru Jezerná a Zločov. V rámci tzv. brusilovské ofenzívy byl pluk nasazen do obranných bojů, za nichž Karel Paleček přeběhl 2. září 1916 k ruské armádě. Jako zajatec byl zařazen do pracovní skupiny v prostoru Sarny ve volyňské oblasti a 15. listopadu 1916 se přihlásil do Československého vojska na Rusi.

Po výcviku u náhradního pluku v Borispolu byl 12. května 1917 zařazen ke kulometné rotě 3. střeleckého pluku Jana Žižky z Trocnova, s nímž prodělal bitvu u Zborova a celou sibiřskou anabázi čs. legií, převážně ve funkci velitele kulometné čety. V dubnu 1919 se na lodi Mont Vernon vracel z Vladivostoku do Československa, na jehož vznik měly boje československých legií na ruské, francouzské a italské frontě nemalý vliv. Loď Amerika přivezla transport 3. pluku do Terstu a složitá cesta legionáře Karla Palečka skončila 15. srpna 1919 v Kroměříži, kam byl pluk přidělen posádkou.

Na naléhání svých velitelů, z vlasteneckých i rodinných důvodů se por. Karel Paleček rozhodl v roce 1920 pro povolání důstojníka čs. armády. Absolvoval instrukční školu pro důstojníky v Milovicích a od 1. dubna 1921 jej nalézáme u 46. pěšího pluku v Chomutově. Zde setrval až do roku 1931 v různých štábních funkcích, při nichž přicházel do styku se zpravodajskou službou. Prokázal v ní zvláštní schopnosti, které neunikly pozornosti nadřízených a tak byl 1. května 1931 přemístěn ke 2. oddělení hlavního štábu v Praze, tedy přímo do ústředí vojenské zpravodajské služby.

Celých čtrnáct let působil Karel Paleček na zpravodajském oddělení, zařazen v ofenzívní sekci pátrací skupiny, se specializací převážně zaměřenou na Německo. Do konce roku 1938 se nejvýrazněji uplatnil ve funkci velitele předsunuté agenturní ústředny zvané VONAPO, skrze níž zpravodajské oddělení hlavního štábu realizovalo některé společné projekty se spojenci Československa, nejprve s Francií, později se Sovětským svazem. Když po Mnichovu musela být pátrací činnost proti Německu formálně zastavena (ve skutečnosti byla zakonspirována), pověřili jej zřízením pracoviště pro odposlech vybraných telefonních linek cizích zastupitelských úřadů v Praze a na jaře 1939 se mjr. pěch. Karel Paleček krátce věnoval agenturní činnosti proti Polsku.

Z ní byl odvolán 14. března 1939 historickým rozhodnutím plk. gšt. Františka Moravce, který jej vyzval, aby společně s ním a s dalšími důstojníky pátrací skupiny zpravodajského oddělení hl. štábu odletěl týž den do Velké Británie, protože ČSR bude za několik hodin obsazena německým vojskem. Tak se v předvečer zničení československého státu ocitl v Londýně, který se na dlouhých šest let stal jeho frontou boje proti Německu.

1. května 1939 bychom Karla Palečka nalezli v Paříži ve funkci zástupce velitele zpravodajské ústředny KAREL. Měl se pokusit společně s pplk. gšt. Oldřichem Tichým a mjr. pěch. Františkem Fryčem, aktivizovat výzvědnou činnost proti Německu. Udržoval odtud spojení (kurýrní, poštovní i rádiové) s domovem až do poloviny června 1940. Francie byla tehdy poražena, uzavřela s Německem příměří a československé vojsko ustoupilo do Velké Británie.

Po návratu do Velké Británie setrval mjr. pěch. Karel Paleček na II. (zpravodajském) odboru MNO v Londýně. Zařazen v 1. oddělení, vykonával od 4. září 1940 funkci přednosty šifrové skupiny, později, od 2. července 1942, přednosty Zvláštní skupiny D, která připravovala a vysílala do vlasti parašutisty s tajným posláním. Ještě před tím, v roce 1942, měl být odvelen na východní frontu, jako zpravodajský důstojník pluku, od čehož bylo později upuštěno.

Ve funkci velitele Zvláštní skupiny D stál u zrodu a různým způsobem se podílel na přípravě všech 46 operací, z nichž se skládal válečný program zpravodajského odboru MNO, směřující k narušování zázemí nepřítele, udržování spojení s domovem a k podpoře domácího odboje. Přišel tak do styku s novým druhem bojové činnosti, dosud neznámou technikou a taktikou, která jej inspirovala k úvahám o využití získaných zkušeností v poválečné armádě. Poznal zde též řadu schopných důstojníků a rotmistrů, jimiž se později obklopil, dal jim příležitost vyniknout a učinil z nich své nejbližší spolupracovníky. Mezi parašutisty se těšil znamenité pověsti náročného, ale též starostlivého velitele, majícího pochopení pro všechny obtíže jejich nelehkého poslání a pokud přezdívka „táta" vystihuje respekt, úctu a současně přirozenou autoritu a lidský vztah vojáka k veliteli, byla v jeho případě zvolena výstižně.

Před koncem války, 28. března 1945, odjel pplk. pěch. Karel Paleček z Londýna, v rámci početné výpravy vojáků a úředníků státní správy, určených pro osvobozené území a nově se tvořící vládní úřady. Vezl s sebou nezbytnou dokumentaci i malý štáb spolupracovníků k dokončení programu zvláštních operací a dodávek zbraní pro povstání v českých zemích v případě, že sovětská armáda a nová vláda budou chtít tento program realizovat. Bohužel se tak nestalo.

Pplk. K. Paleček byl sice 20. dubna 1945 v Košicích zařazen do nově se tvořícího MNO na funkci velitele zvláštní skupiny, ale předpokládaného pověření, aby dokončil výsadkové akce do českých zemí z východní fronty, se mu nedostalo. V této funkci se vrátil do Prahy a 15. května 1945 byl jmenován zástupcem přednosty 2. oddělení hlavního štábu. Z jedenácti zpravodajských důstojníků, kteří 14. března 1939 opouštěli vlast, aby v zahraničí zahájili vojenský odboj, se nyní vracel jako jediný na funkci zpravodajského experta ve stejném oddělení, ze kterého odcházel.

Ze svého postavení se dlouho netěšil. Již v létě 1945 byl sledován OBZ a B. Reicin se ještě před koncem toho roku zasadil o jeho přemístění k velitelství pěchoty, kde nastoupil počátkem roku 1946 jako referent pro jednotky dopravované vzduchem. Pod tímto názvem se skrývaly výsadkové jednotky, které velení čs. armády hodlalo sice zřídit, ale nemělo pro tuto moderní zbraň vytvořenou žádnou koncepci.

Další čtyři roky vojenské služby plk. Karla Palečka byly vyplněny vyčerpávající, ale tvůrčí prací, završenou zřízením prvního útvaru výsadkového vojska v poválečné historii čs. armády. Obklopen úzkým štábem svých nejbližších spolupracovníků skupiny výsadkových jednotek, dokázal v krátké době vytvořit organizační, materiální a metodické základy náročného a po všech stránkách nevšedního výcviku. Ve vrcholné podobě vystoupily tehdy jeho zvláštní schopnosti získat obětavé spolupracovníky, vtisknout jejich práci tvůrčí duch a mimořádnou výkonnost, jejímž výsledkem byla na tehdejší dobu poměrně dokonalá koncepce výstavby výsadkového vojska, která vycházela z omezených možností i zvláštností čs. armády, ale absorbovala do sebe nejmodernější poznatky a zkušenosti z armád bývalých spojenců z druhé světové války. Výcvikové metody, speciální výstroj a výzbroj, uplatňované a zaváděné za jeho osobní účasti a často prosazované proti setrvačnosti a přežívajícímu stereotypu vedly k výstavbě jednotek, které po stránce fyzické výkonnosti, morálky a moderní výstroje, předběhly dobu o několik let.

Výrazné pracovní úspěchy byly zřejmě hlavním důvodem jmenování Karla Palečka brigádním generálem a povýšení jeho úzkého štábu na velitelství výsadkového vojska. To byl vrchol jeho vojenské kariéry.

Po únorovém mocenském puči v r. 1948 se jeho postavení neobyčejně komplikovalo a přes všechny výše naznačené úspěchy se propadal do nemilosti OBZ, jejíž praktiky se mu nakonec staly osudnými. V rámci akce LUX byl 19. listopadu 1949 zatčen společně se svým náčelníkem štábu pplk. gšt. Rudolfem Krzákem.

Věznili jej přímo v budově hlavního štábu, kde měl B. Reicin v podkroví zřízeno jakési „přísnější" vězení. Byl několik měsíců intenzivně vyslýchán a psychicky zpracováván kombinací výhrůžek, slibů, vydírání, urážek a hrubého jednání, aby se doznal k činům, kterých se nikdy nedopustil.

Výslechy trvaly do 13. června 1950, kdy byl gen. K. Paleček předán s trestním oznámením do vazby Státního soudu v Praze. Obvinili jej ze tří trestných činů: z neoznámení a nepřekažení trestného činu, protože neoznámil emigraci mjr. Josefa Süssera poté, co se o ní dozvěděl od pplk. Skokana; z přípravy úkladů o republiku, protože „... od počátku příchodu do vlasti pracovali proti linii domácí a zahraniční politiky státu... spolčili se s bývalými důstojníky para-skupiny v době od května do října 1945 k tomu, aby zvrátili lidově demokratické zřízení za pomoci parašutistů a na ně napojených civilních organizací, jež k tomu účelu jednotně organizovali... Na schůzi 27. 10. 1945 žádali, aby jich bylo využito k prosazení osobních požadavků parašutistů a pak je využít k zahájení otevřeného boje proti lidově demokratickému režimu... Po únoru 1948, když část parašutistů uprchla za hranice, zůstali zde obžalovaní, aby čekali na vhodnou situaci k provedení násilného převratu a spolčili se k tomu účelu s cizí mocností..." Třetím žalovaným činem v případě gen. K. Palečka a pplk. gšt. R. Krzáka byla sabotáž, protože podle obžaloby „... až do listopadu 1949 úmyslně sabotovali Košický vládní program tím, že zavádělo do výcviku výsadkových jednotek západní buržoazní vojenskou doktrínu a úmyslně neprováděli politickou výchovu u svěřených útvarů..."

Přesto, že se žaloba opírala o směs uměle vytvořených konstrukcí, zmanipulovaných výpovědí a neudržitelné interpretace polopravd, dohadů a předpojatých stanovisek, a že to vše bylo známo gen. Josefu Musilovi, pplk. Karlu Bohatovi, pplk. Součkovi, právníku 5. oddělení škpt. Alfrédu Pokornému, vojenskému soudnímu znalci pplk. Štěpánu Peckovi a mnoha jiným, byl gen. Karel Paleček odsouzen Státním soudem k devíti letům vězení, ztrátě občanských práv, degradaci, pokutě 50 000 Kčs a kasaci 9/10 majetku.

Po zatčení B. Reicina v r. 1951 se začaly prošetřovat některé praktiky jeho OBZ, mezi nimi i případ gen. K. Palečka. Rozkaz k tomu vydal velitel vojenské zpravodajské služby (VVZS ve kterou se mezitím OBZ přejmenovalo) 23. září 1951. Již tehdy bylo bezpečně prokázáno, že jeho případ byl od začátku do konce uměle vykonstruován a zcela neadekvátně posuzován z hlediska právního, věcného i politického všemi, kteří s ním přišli do styku.

Nešlo o rehabilitaci v pravém slova smyslu tohoto pojmu. Náprava měla být provedena v tichosti, bez publicity a s výhradami. Ve výše naznačené režii se gen. Palečkovi dostalo částečné satisfakce a 22. května 1952 byl v zuboženém stavu propuštěn z věznice v Leopoldově na svobodu.

Co bylo bezprostřední pohnutkou k přešetření jeho případu zatím zjištěno není. Jeho případ se mohl hodit kritikům Slánského a Reicinova postupu ve vztahu k tzv. „buržoazním odborníkům", protože spadá do doby, kdy jejich pracovní metody byly kritizovány a krátce na to zatčen i R. Slánský. Na druhé straně se právě svojí podstatou z jejich kritiky vymykal, soudě podle později zinscenovaného procesu s tzv. protistátním spikleneckým centrem R. Slánského a spol.

Gen. Paleček žil po svém propuštění z vězení dalších deset let v ústraní veřejného života, v prostředí své rodiny ve Střešovicích, jen občas navštěvován svým dřívějším náčelníkem štábu R. Krzákem, který byl propuštěn z vězení současně s ním. Brig. gen. Karel Paleček zemřel 12. března 1962.

JIŘÍ ŠOLC

Národní Osvobození

V Pardubicích zemřel primář MUDr. František Procházka, 90, který v r. 1942 hodnotil rtg. snímky čs. parašutisty Alfréda Bartoše ze skupiny "SILVER A". Když mu hrozilo zatčení Gestapem, Bartoš se sám zastřelil. RNDr. M. Vostatek je ve styku s dcerou válečného kurýra Jiřího Zemana, který měl krycí jména "Černý Turek", "Koloběžka". --Velká obrázková publikace J. Čvančary o heydrichiádě vyvolala obdiv a uznání se strany všech, kteří si přejí, aby se na toto slavné období našich vojenských dějin nezapomnělo. Knihu nelze poslat poštou; je příliš těžká.

O skautech

Stretnutie skautov a skautiek EUROCOR '98 bude ve dnech 27.6.-5.7.98 poblíž Žarnovice na Slovensku. Další data: J. Šteffek, Fándlyho 1,969 00 B. Štiavnica, Slovakia. --M. Hloušek nám z Hradce poslal seznam členů čestného oddílu Velena Fanderlika. První sjezd oddílu bude 29. 8.98, místo zatím určeno není. Další data: Josef Zindr, Na Petřinách 294/60, 162 00 Praha 6. --Přes menší problémy se zdravím je Lubka Školoud stále aktivní. Má adresu: Polní 814, 500 03 Hradec Králové. --7.2. se v čestné klubovně VF v Brně /Šilingrovo nám. 3/ konalo setkání asi 60ti skautů a skautek. Česká poštovní správa by měla vydat poštovní známku s VF, příp. s jediným velitelem Junáka do r. 39, gen. Václavem Vlčkem. --V Roudnici je stále aktivní ing. Jiří Čejka, DrSc. --V Klatovech vychází skautský občasník "Králováček do kapsy". Nejaktivnějšími sestrami byly: Marta Baierová a Irena Krbcová-Kukrová. --Byl sv. Petr skautem? Podle kreslíře L. Pěknice: ano. --10. 12. 97 zemřel v Plzni záp. důstojník a býv. klatovský skaut, plk. Jiří Flak. --Br. Miloš Miltner-Jestřáb nechal nedávno zhotovit Odznak obětem komunistického teroru v Československu, rozumí se v 50. letech. Je určen členům čestného oddílu VF, doma i v zahraničí. --Podle V. Nováka se br. Foglarovi v nemocnici stýská po jeho bytě na Žižkově. Chce napsat ještě jednu /poslední/ knihu. /Napsal jich už 26./ --Karel Kukal-Beyerl s lítostí zastavil ve Švýcarsku vydávání "Tam-tamu". --Valašská lesní škola letos bude. Tak rozhodli bratři na schůzce v Napajedlích. --V Náchodě je stále aktivní plk. R. Macek. --V. Princ z Lawndale, CA. sestavuje seznam všech čs. skautů a skautek v exilu po únoru 1948. Zatím jich našel na 200. --Nez. zpravodaj "ČIN" vyšel koncem r. 97 o 28 stranách. Obsahuje i příspěvek J. Krumpholze-JACKA o Ivančeně 1997. --Prezident V. Havel /skautským jménem CHROBÁK/ udělil Řád TGM Dagmar Skálové-Rakši.

V červnu 1990 se během tryzny za padlé parašutisty v Resslově ulici v Praze náhodou sešli dva příbuzní: zleva-Jiří Hold z Kapitanátu vodních skautů v Praze a Mirko Janeček-AKI z Kanady, vydavatel "Kan. Listů". První patří k pražské větvi Janečků, z nich nejznámější je "Jawa" inž. František/, druhý k východočeské větvi. Záznamy do r. 1770 váží obě větve do vesnice České Lhotice u Nasavrk, blízko Chrudimě. Jiří Hold se nedávno ozval hlavně proto, že ve skautské hlídce v "KL" se skoro vůbec nezmiňujeme o vodácích. /Nabídli jsme mu hned, aby se stal jejich "mužem pro styk s veřejností a s "KL". / První zajímavá zpráva: vodní skauti v Nymburce dostali darem od dr. Karla Rumla z USA restituovanou rodinnou vilu, která se stala domovem českých vodních skautů. Karel Ruml byl ve "vlaku svobody" a žil jistý čas v Torontě, kde mezi skauty chodil; jeho otec byl v Nymburce známým advokátem. Zpět k Jirkovi Holdovi: stal se skautem jako malé vlče v r. 1930 v Třebechovicích pod Orebem a pak přestoupil v Praze ke slavné vodní PĚTCE, kterou vedl br. Jaroslav Novák. V pětce se udržel přes nacistickou okupaci /Zpravodajská brigáda ZB/ a obnovoval s Bratkou skautské hnutí vodáků v r. 1945. Jako student lesní fakulty se účastnil akcí studentů v Nerudově ulici a stál nedaleko postřeleného studenta Josefa Řehounka. Působil ve filmu před Pražským jarem a obnovoval skauting v Praze po druhé. Během normalizace si zas "přišel na své", ale nezlomen na duchu i na těle se po listopadu 89 hlásil do práce na Hlavním kapitanátu vodních skautů. Z nedávných akcí pomáhal při uskutečnění NAVIGAMUS 97, na panství Karla Schwarzenberga na Orlíku, kde bylo 160 lodí s tisícovkou vodních skautů a skautek. Mezi hosty byl portugalský velvyslanec, protože NAVIGAMUS 97 oslavil portugalského mořeplavce Vasco de Gamu. Jiřímu Holdovi se zřejmě na odpočinek nechce..

Z České republiky

Kdo chce nahlédnout do svazků býv.StB,uvítá kopii formuláře žádosti,která jde na Ministerstvo vnitra nebo na nejbližší český zastupitelský úřad. Do tří měsíců dostane žadatel odpověď a pokud se příslušný svazek dochoval,bude k nahlédnutí na pracovišti MV-Pardubice. Jinak lze do dokumentů nahlédnout pomocí zastup.úřadu ČR. Vyhotovení kopie bude stát 50 Kč za stránku. Naléhavé dotazy zodpoví Mgr.Jan Frolík na tel.02-37 20 59.--Nedávno mluvil prezident Havel o "blbé náladě" v zemi a byl za to v tisku kritizován.--Kriminální komisař Provazník byl v r.48 zatčen StB a ubit při výsleších. Kdo o tom ví víc?--Předsedou Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí byl zvolen MUDr.Milan Špaček.Zdá se, že bude aktivnější,než podobná komise složená z poslanců.--Miroslav Hloušek nám z Hradce Králové poslal dojemnou vzpomínku na kamaráda-lyžaře Ivana Stejskala,který zemřel v Mississauze v červnu 1994.--Někteří Češi ve vlastní zemi rádi zapomínají mluvit česky-nenosí se to /podle "MFD"/.--Boris Musil si v K.Varech otevřel obchod racionální výživy NATURA. Populární jsou čaje a sušené ovoce.--Okrádání turistů ze zahraničí kvete zvláště na nádražích v Praze. Jistý Švýcar zaplatil za projížďku po Václavském náměstí 2.000 Kč.--Koncem října 38 došlo na moravském Slovácku k pokusu připojit jižní Moravu ke Slovensku. V čele pokusu byl učitel Jan Ryba a Jan Úprka,syn známého malíře.--Havlovi chtějí potomka.Paní Dagmar to nepopřela,ale konstatovala,že těhotná není.—V Brně vzpomněli stého výročí narození gen.Jaromíra Štěrby,který přišel o život za nacistů na Špilberku. --Češi jsou pořád uspěchaní,podle úsudku skupiny lékařů,odborníků na nervy a srdce.--V Topolčiankách není o TGM ani zmínka,ač se sám za polovičního Slováka /po matce/ považoval.--Britský herec českého původu Herbert Lom se stal členem České herecké asociace.--Vlad.Stehlík,býv.ředitel Poldi Kladno,měl 17 luxusních aut. Jsou nyní na prodej.--Novým majitelem TESLY PARDUBICE je 26tiletý podnikatel z Brna,Miroslav Orel.Firma bude pokračovat ve výrobě unikátních radiolokátorů zn.Tamara.--Ve vizovickém nakl. Lípa vyšla kniha B.Pálečníkové "Z rozkazu svědomí". Zdůrazňuje vlastenectví vsetínského starosty J.Sousedíka a Valachů vůbec za WW2.--I v Perthu v záp.Austrálii byl otevřen český konsulát.Proč ne v Torontě?—Beskydy jsou dobré pro léčbu dýchacích cest.-- Šéfem České televize se stal Jakub Puchalský,28,z pražské sekce BBC.--Do "MFD" přispěl dopisem redakci V.Kuška z Kingstonu.--Calfa chce být senátorem za soc.dem.stranu.--Tatra bude montovat auta v Indii a v Brazilii.--Drtivá většina lidí nechce pustit krajany k volbám. /Jak se voliči z Toronta dovědí o kandidátech v obvodu Ústí n.L.?/--Sehnali jsme knihu R.Kavánové"Cena svobody".--"V politice se hádá každý s každým,špiní a je špiněn",podle JK z Val.Mez.--Pro Jaromíra Šmejce jsou "KL" dobrým pramenem..--UVV-ČSSD bude zasedat 4.4. k 120.výročí založení strany.--V r.97 opustilo továrnu v Ml.Boleslavi 357.400 nových Škodovek.--V Praze zemřel herec Jiří Pleskot,90.--Václav Havel se stal oblíbeným terčem "Zeleného Raoula".Z neobvyklého politického komiksu /v pozadí jsou redaktoři Hrubý,Tesař a Baldinský/ je kniha. Jejich satira je krutá a mnohdy drastická.—V.Eminger z Chebu byl komunisty vězněn 18 let;hlavně proto,že v Dachau za války hodně věděl o intrikách komunistů.--Býv.soudce Státního soudu M.H.poslal v 50.letech na smrt 8 nevinných lidí.Nepálí ho svědomí?--Podle MUDr.V.Neumanna z Vancouveru,BC má právní pořádek v ČR trhliny.--Libor Staněk,40, chodil po Aljašce v bačkorách z Konic. Má o ně zájem pelhřimovské muzeum kuriozit.--Jediný generál Alois Ošlan se během invaze RA v srpnu 68 v Ošlanech postavil se svými protitankovými děly na odpor. Dostal za to od prez.Havla medaili "Za hrdinství". Žije v Jičíně.--Archív ve Strahovském klášteře údajně obsahuje informace o násilí,které bylo spácháno na 130.000 čs.občanech židovské víry.--Min.zemědělství J.Lux se narodil v Nekoři u Ústí n.O. a maturoval na zemědělské škole v Lanškrouně.Byl zootechnikem v JZD v Zálší.--Benešův památník má být v býv.Fierlingerově vile v Sezimově Ústí.Původní vila dr.Beneše nyní slouží české vládě k rekreaci. Dr.Beneš zemřel v r.48.

Pro každý případ si ještě zopakujeme bzenecké desatero. „První sklenka hřeje hruď, druhá ještě dráždí chuť, třetí, ta již uspokojí, čtvrtá každý smutek hojí, pátá píseň vyvolává, po šesté je lehká hlava, sedmá v žilách blahem plesá, osmá však už plete esa, dej si pozor na devátou, po té se už smysly matou, sáhneš-li i po desáté, nevstaneš už, dítě zlaté!" **Petr Stejskal**

ŽÁDOST

o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti ve smyslu § 3 zákona č.140/1996 Sb.

Jméno a příjmení:_____

všechna dřívější příjmení:_____

datum a místo narození : _____

rodné číslo : _____

adresa trvalého bydliště, PSČ:_____

_____

název krajů předchozích trvalých pobytů na území České republiky :

_____

_____

1)* Současně k žádosti připojuji úředně ověřenou kopii potvrzující, že jsem nositelem státního občanství České republiky

n e b o

2)* úředně ověřený doklad, že jsem byl v době od 25. února 1948 do 15. února 1990 Československým státním občanem, nebo státním občanem České socialistické republiky, anebo Slovenské socialistické republiky.

datum : _____

_____
úředně ověřený podpis žadatele

Žádost zašlete na adresu :
Ministerstvo vnitra, pošt. přihrádka 1109, 111 21 Praha 1

Další případné informace na tel. čísle : 02/ 37 20 59

* Nehodící se škrtněte

Pardubice si musí připlatit na nový pomník Masaryka

PARDUBICE - Dalších 200 tisíc korun musí vyčlenit pardubický magistrát na zhotovení pomníku prvního československého prezidenta T. G. Masaryka, který má být odhalen letos 28. října v parčíku na náměstí Legií. Radní totiž na poslední chvíli rozhodli, že navrhovaný pískovcový podstavec nechají obložit pravou žulou. „Podstavec bude mít honosnější a důstojnější charakter," řekl primátor Pardubic Libor Slezák. Celkem tak magistrát za pomník zaplatí 1,4 milionu korun. Na dalších sto tisíc přijde výsadba zeleně a úpravy okolí pomníku.

Asi třímetrový bronzový odlitek postavy v nadživotní velikosti se bude tyčit na stejném místě jako před II. světovou válkou. Tehdy zhruba čtyři metry vysoký pomník Masaryka zlikvidovali nacisté. *ovy*

Sokolu se otevřela cesta k bývalému majetku

B r n o - Československé obci sokolské se po půl století konečně otevřela cesta k tomu, aby dala dohromady svůj někdejší majetek.

Ústavní soud totiž včera řekl, že sokolové mají právo získat svůj majetek zpět i v těch obcích, kde se neobnovily sokolské organizace a majetek využíval Český svaz tělesné výchovy. Právě o tento majetek vedly obě instituce nevyhlášenou válku: přibližně v sedmi stech neukončených soudních sporech šlo o pozemky, tělocvičny a jiná sportovní zařízení po celé zemi. Jejich celkovou cenu odhadují odborníci na stovky milionů korun.

"Sokolské organizace byly nositeli ideje národní svobody. Organizací, která je povinna majetek vydat, je Český svaz tělesné výchovy," řekl soudce Ústavního soudu Antonín Procházka.

Ústavní soud včera dal za pravdu obci sokolské v jejím dílčím sporu o sportovní areál v Praze-Hlubočepích, avšak nikdo z účastníků nepochyboval, že verdikt je průlomový a má obecnou platnost. "To, že Ústavní soud rozhodl takto jednoznačně, bude mít vliv na závěry v ostatních sporech. Soudům to možná zjednoduší postup," řekl advokát Karel Poupě. U soudu však hájil ČSTV, a tak současně neutajil své zklamání. "Nějaké centrum v Praze chce vrátit majetek, ale sami lidé v těch obcích si mají rozhodnout, v které organizaci chtějí působit," uvedl.

"Pokud by naší stížnosti nebylo vyhověno, bylo by obnoveno bezpráví z roku 1956," odporoval zástupce Sokola Jan Mandát. V tomto roce byla sokolská obec pod nátlakem tehdejšího režimu rozpuštěna. O rok později vznikla ČSTV a majetek přešel na ni. Soud však připomněl, že již od února 1948 nebyly organizace Sokola svobodné. HFD 5/1'98

LUDĚK NAVARA

Známka pro zamilované

Motiv lásky

Ve světě vychází hodně známek s námětem lásky. Vydávají je k svátku sv. Valentina, ochránce zamilovaných, ale i k jiným příležitostem. Do této tradice se 3. února zařadila i Česká pošta. Podle návrhu Vladimíra Suchánka a v rytině Miloše Ondráčka vydala známku v hodnotě 4 Kč. Uprostřed rámečku spatříme velké červené srdce s Amorem střílejícím z luku. Známka vyšla v tiskových listech po padesáti kusech, je vytištěna ocelotiskem a hlubotiskem a doprovází ji obálka prvního dne vydání.

Motiv lásky na nové české známce. Srdce je - jak jinak - červené.

Z amerického exilu zase doma

Slávka Peroutková po návratu do staré vlasti potíže s rodným jazykem neměla

Útulný 1+1 v pražské Opletalově ulici se stal domovem ženy, která stála dlouhá exilová léta po boku známého novináře Ferdinanda Peroutky. Ten byl za první republiky šéfredaktorem několika známých listů (např. Tribuna, Lidové noviny), skvělým komentátorem a spisovatelem a navíc i osobním přítelem mnoha osobností – T. G. Masaryka, Karla Čapka... Však také v Čapkově vile na Strži bude ještě letos zřízen koutek Ferdinanda Peroutky. Objeví se tam jeho dýmky, písemnosti, fotografie i houpací křeslo.

Za války ho nacisté věznili v koncentračním táboře, v roce 1948 byl nucen odejít za hranice, protože mu hrozila komunistická zvůle. Velice toužil po návratu domů, ale nedočkal se. Zemřel před devatenácti lety v New Yorku. Slávka Peroutková se po dvaačtyřicetiletém exilu v Americe vrátila do Prahy a přivezla sebou i popel svého manžela. Muž, který miloval vlast tedy spočinul v rodné zemi – na Vyšehradském hřbitově. Není tam ovšem sám, je pohřben i s pozůstatky milované fenky Pixi.

■ **S Ferdinandem Peroutkou musel být zajímavý život...**

To rozhodně byl – zajímavý a nevšední. Prožívali jsme spolu starosti emigrace a on byl vždycky sloupem klidu a moudrosti, měla jsem se o koho opřít. Já měla už od mládí představu muže – rytíře, a tím on byl. Změnil se až v posledním roce života, to už na něm pomalu pracovala nemoc. Cítil, že na něj sahá smrt, a chtěl ještě mnoho věcí dokončit, udělat. Občas bylo lepší ani nemluvit.

■ **Říkáte, že navenek působil dojmem vyrovnaného a moudrého člověka, ovšem jeho deníky vypovídají o určitých pochybnostech, životních i tvůrčích...**

Ano, takový byl, nedovolil absolutně nikomu nahlédnout do nejhlubšího soukromí. A že měl pochybnosti? To se děje každému, kdo něco umí – velkým spisovatelům, žurnalistům i politikům. Tam kde nejsou pochybnosti, je asi něco v nepořádku. Manžel se ovšem vždycky snažil špatnou náladu překonat, ovládnout se.

■ **Proč jste se vrátila z exilu?**

Protože patřím sem a jsem hrozně ráda, že jsem zpátky. V Americe jsem byla nesmírně šťastná a spokojená, nikdo mi neubližoval, měli jsme moc hezký byt. Když Ferda umřel, domnívala jsem se, že se už nikdy domů nevrátím, zřejmě by mě ani komunisti nepustili. Ale těsně před listopadovým převratem jsem to zkusila a vyšlo to – chtěla jsem se podívat na sestru a její vnoučata. Byla jsem ale zklamaná, nejvíc při projížďce Prahou. Ta byla šedivá, lidé byli šedivý, Národní třída krátká, Václavské náměstí směšně malé. A já se nemohla dočkat, až se vrátím zpátky do New Yorku.

■ **Několik málo dní po vašem návratu u nás došlo k listopadové revoluci...**

Já tomu ani neříkám revoluce, natožpak sametová. Byl to převrat a já se na oficiální pozvání české vlády vrátila. To bylo hned v devadesátém roce, nic jsem neodkládala, a najednou jsem viděla, že se tu všechno prosvětlilo, že je demokracie. Získala jsem byt a pak mi bylo jasné, že jenom tady jsem doma. Všichni tu mluvili česky a mně bylo dobře.

■ **Nedělala vám zpočátku čeština potíže?**

Kdepak, to by byla hanba, mně spíš dělala potíže angličtina, my jsme s Ferdou doma mluvili jen česky.

■ **Jste spokojená?**

Ohromně, obdivuji, co tu je, i když to někteří lidé znevažují. A spokojení jsou tady i moji dva kocouři, které jsem si přivezla z Ameriky.

■ **Je tu něco, co vám vadí?**

Jistě, někteří opoziční politici, kteří se domnívají, že vše se dá řešit bonmoty, vtípky. Určitě jsme mohli být i trochu dál, zdá se mi, že ODS v poslední době ztratila sílu. Ale to jsou problémy, které se vyřeší. Nesmíme totiž zapomenout, že jsme teprve školáci v sedmé třídě demokracie, že se jí právě učíme. Nemůžeme říkat, že tady už byla, ta dlouhá léta absence způsobila, že vlastně začínáme znovu.

JAROSLAV KOPŘIVA

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Rektorem Nepomucéna v Římě je P. dr. Karel Janoušek. -- V Praze vyšla útlá sbírka zlínské rodačky Jany Witthedové, residentky Švédska, "Trosečníci křišťálové země", celkem 79 básní. Autorce šlo o nahlédnutí do mezilidských vztahů doma v 60. letech. Objednávky možné přes "KL". --V Brisbane /Austrálie/ zemřela Terezie Pekárková, voda po slavném českém dirigentovi Rudolfu Pekárkovi. Jediný český kněz v Austrálii, P. A. Hrdina, odjel na 6 měsíců do Evropy. Zastupuje ho slovenský kněz P. Emil Černay. --Zajímavá nová kniha v našem archívu: Ivan Jelínek "Jablko se kouše", 720 stran. Svérázně popisuje zážitky autora, hlavně v Anglii. Cena knihy je jen 130 Kč. Autor se narodil v Kyjově 6. 6. 1909. --ThDr. František Planner oslavil v Římě své 85. narozeniny. --Při pohřbu Msgr. J. Kubovce v Langenenslingen /Švábsko/ promluvil biskupský vikář Pavel Kučera. Jaroslav byl pohřben vedle svého přítele P. Václava Vinše. --Štefan Pazdera napsal pro "Prešovský večerník" článek "Aj lesy doplatili na papalášov". Jinak stále pátrá po osudech slovenských občanů, které NKVD odvekla v r. 45 do GULAGU. --Libuše Šlechtová, známá malířka, byla v Paříži na zajímavé přednášce JUDr. Ant. Suma o Janu Masarykovi. Jinak dokončuje rukopis knihy o svém dětství v Praze. --Dr. Jaroslav Strnad, čestný občan Vys. Mýta /narodil se tam v r. 1918/, přispěje občas zajímavým článkem do "TRSU". Poslední měl název "Dlouhé nohy jedné lži". --Ve výčtu vladařských titulů dnešního švédského krále Karla Gustava je také informace, že vládne i Lužickým Srbům, zřejmě pozůstatek z 30ti-leté války. Výrazně negativní proti těmto našim slovanským bratřím byl Martin Luther a proto článek v "Blesku" měl název "Lutheriv omyl". --"Český Dialog" měl článek článek "Naši v Tasmánii". Zdůraznil podnikatelské úspěchy lnářského rodáka dr. Milana Vyhnálka. --V něm. Bochumi spáchal sebevraždu syn Oty Filipa, Pavel, 43. --Známá čs. veslačka z Pardubic, Marie Linhová, žije provdaná Zdráhalová na Novém Zélandě. Spokojeně. --Konečná zpráva smíšené rusko-švédské komise o osudu R. Wallenberga má 28.752 stran. /Dotyčný byl popraven NKVD v červenci 1947./ --Podle posledního sčítání žije v Německu 45.000 Čechů, Moravanů a Slezanů, hlavně ve větších městech. --V Belfastu jsou známé 2 krajanky: Helen Lewisová, rodačka z Trutnova, která přednáší, jak zázrakem přežila holocaust a je profesorkou výrazového tance, a Jarka Stuchlíková, autorka a překladatelka. Kniha Lewisové "A Time to Speak" zatím do češtiny přeložena nebyla. --Ota Koutný z Vídně informoval senátora MUDr. M. Špačka o "Nadaci Fr. Schuberta Vysoká". Postarala se o restauraci kaple ve Vysoké u Šumperka, kterou piv. postavil děd známého hud. skladatele. Ceremonie se účastnilo na 300 občanů, včetně rakouského velvyslance z Prahy. --Nadace Emy Destínové v Londýně uspořádala úspěšný koncert. Zazpívaly pražské pěvkyně E. Urbanová a Zd. Kloubová a skupina "Bezkydy". --Zdena a Joe Buršíkovi se vrátili do Austrálie.

NAVŠTĚVUJTE
KAVÁRNU A RESTAURACI
HOTELU „POŠTA"
CELODENNÍ VÝBORNÁ
KUCHYNĚ
Nabízíme útulné prostředí a
prvotřídní služby
Hotel „POŠTA"
Doporučujte náš hotelový podnik! -
Pro ubytování skupin sleva! -
1010 Wien, Fleischmarkt 24
(Drachengasse) - Telefon: 51 5 83

Vězeňský kuchař čte příkaz ředitele: "Vegetarián v cele číslo čtrnáct dostane zítra na zostřený trestu patnáct deka šunky."

***

Na louce se dva milovali a vedle nich skákala žába. Všichni mysleli na stejnou věc: Doufejme, že nepřiletí čáp.

Mons. Jaroslav Kubovec

Byl o pár let starší než Lád'a (dával bych mu tak 78-79 , přesná data přinesou časopisy lépe vybavené) a zesnul o jedenáct dní později, 22. října ve Švábsku (diecéze Rottenburg, - Stuttgart), kde žil po skoro celý čas svého exilu. Pohřbili ho 27.10. v Durrenwaldstetten, farnosti, která se po mnoha desetiletí stala jeho domovem.

I Jaroslava mnozí z nás - zvlášť těch starších - znali. Byl to pravý Chod, vysoký aspoň dva metry, starý poctivec. Teologii vystudoval v Nepomucenu, uvázl tam během války, vysvěcen byl v Římě v roce 1945. Po návratu do vlasti pracoval na Plzeňsku, brzy se ale rozešel se soudruhy a byl nucen uprchnout, aby unikl zatčení. V prvních letech se staral duchovně o své spoluuprchlíky, pak zakotvil ve Švábsku, ale o naše lidi se staral dál, takže proti němu kula pikle a snad i připravila jakýsi atentát čs. špionáž. O naše věci se vždy velmi zajímal a podle svých možností je podporoval. V létě 1968 pozval do své farnosti pana kardinála Berana, aby mu tam posvětil obnovený kostel. To byl vlastně poslední kardinálův slavnější liturgický úkon. Odtamtud ho totiž Mons. Kubovec zavezl na prohlídku do nemocnice v Ulmu, kde lékaři zjistili pokračující rakovinu a nařídili brzkou operaci, která se pak uskutečnila ve Stuttgartu 5.srpna. Mons. Kubovec pak zařídil u „svých" předobrých řeholních sester v nedalekém Neudorfu pro otce kardinála rekonvalescenční pobyt.

I na otce Jaroslava tedy vzpomeneme v modlitbách a jistě rádi za něho budeme obětovat i mši sv. Patřil k zakladatelům Vincula Missarum. A tak jako nás, kdo jsme ho znali vždy ochotně vítal ve Švábsku (tam je také Ellwangen), doufáme, že nás jednou také mile uvítá v domě nebeského Otce.

A Pán Vás provázej svou útěchou a svým požehnáním.

Váš † Jaroslav Škarvada

NAŠI V USA

Vydavatel "Am. Listů" Petr Bísek nás informoval, že skvělou knížku "Masaryk, Beneš a Hrad" sice napsal Jaroslav Pecháček, ale nevydal ji v exilu on, nýbrž dr. Aleš Fuchs ve vlastním pražském nakladatelství FAUN, Španělská 6, 120 00 Praha 2. --Rukopis Joe Machka, býv. residenta Montreálu, dnes CA., bude končit Všesokolským sletem v Praze v r. 1994. --V Chicagu zemřel náhle známý krajan z posrpnové vlny Josef Sova, 60, rodák z obce Sady /Derfle/ u U. Hradiště. --Prasynovec Jana Masaryka, Tomáš Kotík z New Yorku, byl v Praze a pátral po informacích o jeho smrti. Má dojem, že fakta známá nebudou, pokud nebudou veřejnosti přístupné sovětské archívy z té doby. --V San Diegu, CA zemřel MUDr. William Lukáš, 66, býv. lékař tří amerických presidentů v Bílém domě. --Ředitelem Zoo v Cincinatti, Ohio, je Ed Maruška. --Ředitelkou Fed. Reservní Banky v Kansas City, MO. je krajanka Marie Dančíková. --Do rubriky "Dopisy redakci MFD" v Praze přispěli: L. Němec z Floridy, Eliška Štanslická z Portland, OR, Ája Bufková z Beverly Hills, CA., Milan Kalus ze Santa Fé a Joe Čumpelík z Eastonu. Polovina je proti tomu, aby krajané v zahraničí mohli volit ve volbách v ČR. --Milena Šipková, 120 Prospect Ave., No. G-1, Princeton, NJ 08540, sestavuje přehled všech našich publikací v USA a v Kanadě. --SVU v LA měla hudební večer na počest Rudolfa Frimla. Přednášku měl jeho přítel dr. Milouš Pelc. -- Jára Mecl z posrpnové vlny se vrátil z USA do Hodslavic a popsal svá zklamání v článku "My..." v "Polygonu": má smilu, že potkává lidi, kteří budovali komunismus a snažili se mít dobré kádrové posudky pro sebe a své děti. --V Hicksville, NY žije Vladimír /Harry/ Vacek. --Pro čtenáře v USA shánímě knihu Vlad. Přikryla "Za vlády tmy". --Po smrti svého manžela se pí J.K. Rodovská /známá jako přispívatelka kraj. novin pod jménem "Rodačka"/ přestěhovala do Arizony, k provdané dceři. --Nakl. PASEKA vydalo dokumentární knihu o Eskymo-Welzlovi "Cesta kolem světa 1893--1898" s podtitulkem "Pravda a fikce o životě Jana Welzla". Významný podíl měl prof. R. Krejčí. Fotografie a dokumenty poskytl Ctibor Lolek ze Zábřehu na Moravě. Kniha má 78 stran a stojí 240 Kč. --Pres. Clinton vyznamenal prof. matematiky z Denveru J. Bradáčovou. --Hud. skladatel Karel Husa navštívil krajany v Denveru během koncertu místní Symfonie, která zahrála jeho skladbu "Hudba v Praze 1968". -- Miloš Rechcígl napsal pro "Am. Listy" studii o významném krajanském novináři Josefu Martínkovi, který se narodil 23.3.1889 v Poděbradech a zemřel 21.3.1980 v arizonském Tucsonu. --Fr. Koňařík z Val. Meziříčí měl v kapse 550 dolarů, když se v Montreálu vydal na kole na cestu po Kanadě a USA. Ujel 14.000 km, spal v přírodě a měl 60 píchnutí. --Nat. Czech and Slovak Museum and Library v Cedar Rapids, Iowa, vydává publikaci "Most-The Bridge", 8 stran. --Texas A and M. knihovna v College Station zakládá českou knihovnu a uvítá jakékoliv knihy darem. Tel.: David Z. Chroust /409/ 845-1342. --Na adrese "STUDIO CONIFER", Box 252, Conifer, CO 80433-0252, lze objednat kazetu J. Vecky-Pupála "What a country, what a woman" za US $10. Na mandolinu hraje R. Zenkl.

Dva duchodci jsou na nudistické pláži.

"Honzo, podívej se, to je ale kus!"

"Prosím tě, vem si brýle, vždyť je to socha," odpoví mu Honza.

"Fakt. Hned mi bylo divné, že tak čumí jenom na mě."

Vízum do USA bude stát víc

P r a h a (gro) - Cesta do Spojených států amerických se od února prodraží. Vzroste totiž poplatek za vízum, které čeští občané ke vstupu do této země potřebují.

Americké velvyslanectví v Praze včera oznámilo, že turisté od příštího měsíce zaplatí za vízum třikrát více než doposud. Nyní poplatek činí 700 korun. Zanedlouho to už bude 1800 korun nebo 45 dolarů. Toto zvýšení je celosvětové a americká administrativa tak chce získat peníze na prodražující se konzulární služby. Čeští občané přitom mají mizivou šanci, že by brzy vízum do USA nepotřebovali. Republika totiž stále neplní podmínky, za nichž by Američané vízovou povinnost zrušili. MFD 11/1

ZEMŘEL P. ALOIS VYORAL, SDB

P. Alois Vyoral zemřel 27. ledna v Sound Shore Hospital v New Rochelle, New York.

P. Alois se narodil v Napajedlích, 21. dubna 1920. V roce 1941 vstoupil v Otrokovicích k salesiánům a učil na několika salesiánských školách. V letech 1946-50 studoval teologii v Turíně, kde byl také 2. července 1950 vysvěcen na kněze.

V té době také uchvátili v Československu moc komunisté a všechny církevní školy byly zavřeny. Dalších 49 let působil P. Vyoral v apoštolátu v Mexiku a ve Spojených státech. V Mexiku pracoval v salesiánských školách v Guadalajara, Tlaquepaque, Puebla a v Mexico City.

Do salesiánského provinčního domu v New Rochelle přišel P. Alois v roce 1966. Od roku 1971 až do doby, kdy mu to zdraví přestalo dovolovat, P. Alois obětavě působil v krajanském apoštolátu v kostele Panny Marie Karmelské v Astorii. P. Alois také založil a po dlouhá léta vydával časopis Zvon. Planul hlubokou láskou ke své vlasti po celý svůj život.

Pohřební mše byla slavena 2. února v kapli Salesian High School v New Rochelle. Tělo P. Aloise bylo uloženo do hrobu na salesiánském hřbitově v Goshen, NY.

V neděli 1. března 1998 se bude v Astorii, Queens slavit mše svatá za P. Aloise v kostele Panny Marie Karmelské v 10:30 hod. ráno.

Nechť mu Pán Bůh odplatí vše, co vykonal pro všechny, kterým sloužil a hlavně pro krajanskou rodinu v New Yorku, jejímž obětavým pátrem byl. "Am. Listy" ZVON

Měsíčník moravského humoru a srandy.
"Trnky-Brnky", Box 55,
763 12 Vizovice, ČR.
US$10 za rok..

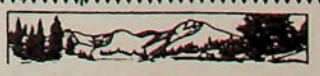
VDĚČNÉ BLAHOPŘÁNÍ

Otci Vojtěchu VÍTOVI, O.S.B.

1923 2.února 1998

Česká obec věřících při kostele Panny Marie Svatohorské v Cicero, IL. oslavila v těchto dnech 75. narozeniny svého obětavého duchovního správce. P. Vojtěcha Víta. Po mnoho let sloužil pravidelné, každotýdenní bohoslužby a redigoval navíc "Hlas národa". Zásadně skromný a tichý, dovedl věřícím z kazatelny dirazně promluvit do duše. Přes jeho protesty ho přátelé pozvali na slavnostní oběd ve známé krajanské restauraci "Klas", 5734 W. Cermák Rd. v Cicero, IL. Pěkná účast svědčila o tom, jak je mezi našimi krajany v Chicagu a okolí oblíbený. Ke gratulantům se připojují prostřednictvím t. listu také jeho početní přátelé v Kanadě a jinde ve světě. MJ

Old West Stamp Shop
Established 1953
COMPLETE LINE OF PHILATELIC SUPPLIES
TONY & CECIL CIFKA
ROOM 233 UNIVERSITY BLDG (303) 629-5182
910 16TH STREET DENVER, COLO 80202